

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za tuzemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.7112

Delovne smernice naše vlade

Izjave ministrskega predsednika dr. Milana Srškića — Izvolitev glavnega odbora Jugoslovenske radikalne kmetijske demokracije

Te dni se je vršila v Beogradu važna seja klubov narodnega predstavnštva, na kateri so bili sprejeti pomembni sklepi o delovanju JRKD. Izbran je bil tudi

glavni odbor stranke.

Izvolili so 15 najuglednejših politikov, ki bodo sestavljali glavni odbor. Poleg teh pridejo v ta odbor še po en zastopnik iz vsake banovine, tako da bo odbor števil v celoti 24 članov.

V glavnem odboru so poleg predsednika Nikole Uzunovića še bivši ministrski predsednik dr. Voja Marinković, predsednik senata dr. Ante Pavelić, predsednik narodne skupščine dr. Kosta Kumanudi, ministrski predsednik dr. Milan Srškić, minister brez portfelja dr. Albert Kramer, prometni minister dr. Dragotin Kojić, minister brez portfelja Boža Maksimović, narodni poslanec Svetislav Popović, minister za socialno politiko in narodno zdravje Ivan Pucelj, minister za kmetijstvo Juraj Demetrović, bivši minister Pavao Matica, narodni poslanec Karlo Kovačević, minister brez portfelja Hamdžija Karamehmedović in narodni poslanec Juraj Ostojić.

Po izvolitvi glavnega odbora je

POVZEL BESEDO MINISTRSKI PREDSEDNIK DR. MILAN SRŠKIĆ,

ki je predvsem obrazložil nujno potrebo ustanovitve nove stranke, ki bo zbrala v svojih vrstah vse, ki so pravilno razumeli pobude šestojanuarske vladavine. Med drugim je pri tem poudarjal, da so

plemenske in verske stranke nemogoče.

Nekdanje zastrupljene strankarske razmere se ne smejo več povrniti.

Potem je izvajal, kako

se razširi pristojnost banov,

ki bodo prevzeli od ministrstev mnogo poslov, kar bo spričo hitrejšega reševanja mnogih nujnih zadev le v korist narodu. Ta razširjena pristojnost bana ne sme povzročiti nikakega povečanja izdatkov banovinskih uprav razen tlikega, kolikor bi se zmanjšal proračun izdatkov osrednjega oblastva zaradi prenosa njenih dosedanjih poslov na banovinske uprave.

Z dosledno izvedenim načelom upravne dekoncentracije (razusredbe) v organizaciji in poslovanju banovin kot upravnih enot in z dosledno izvedenim načelom samouprave v organizaciji in poslovanju banovin kot samoupravnih enot

bodo dobile naše banovine možnost, da v polni meri razvijejo svojo delovnost

v prvi vrsti za zadovoljitev vseh narodnih, gospodarskih, socialnih in prosvetnih potreb.

Sedanja vladavina, ki ima glavno nalogo, da do konca izvede ustavo z dne 3. septembra 1931., ima dovršiti še druge naloge. Vsi obstoječi politični zakoni od 6. januarja 1929. dalje, razen zakonov o kraljevski oblasti in vrhovni državni upravi so ostali po ustavi v veljavi, dokler se ne izpreme ali ukinejo po rednem potu. Med prvimi

bo uveljavljenje zakona za podeželske občine na podlagi načela samouprave.

kakor tudi za mesta glede na njihove posebne razmere. Za podeželske občine je zakonski predlog že gotov in bo predložen narodnemu predstavnštvu na njegovem prihodnjem zasedanju. H koncu je g. ministrski predsednik naglasil,

da bo vlada posvečala največjo pozornost gospodarskim in finančnim vprašanjem države na podlagi naslednjih načel:

1.) Proračunsko ravnatežje v državnem gospodarstvu se mora ohraniti za vsako ceno. Proračun, ki je sedaj v veljavi, je izdelan z vso najodločnejšo težnjo, da naj bodo v teku leta 1932./33. popolnoma kriti prav vsi državni izdatki z državnimi dohodki. V kolikor se ti dohodki ne bodo mogli zbrati v določenih zneskih, bo treba državne izdatke v ustrežajočem sorazmerju brezpogojno zmanjšati. Pregled dohodkov in izdatkov za prve tri mesece tekočega poslovnega leta kaže, da se je to načelo doslej odločno izvajalo.

Kr. vlada je razen tega tudi sklenila, da se sestavi poseben ministrski odbor z nalogo, da ponovno pregleda proračun državnih izdatkov in predloži ministrskemu svetu predloge o vseh ukrepih, ki jih smatra za primerne, da se doseže navedeni smoter.

Proračunsko ravnatežje je prvi in osnovni pogoj dobrega reda v državi, finančnega napredka in uspeha v vseh področjih državne uprave. Zato bo očuvanje proračunskega ravnatežja največja skrb kr. vlade pri izvajanju finančne politike.

Tu je potrebno omeniti, da je kr. vlada predložila narodnemu predstavnštvu v odobritev zakonske načrte, po katerih bo mogoče državi zbrati izredna sredstva za pokritje primanjkljaja v poslovnih dobi 1931./1932., ki znaša okroglo 700 milijonov dinarjev in ki sedaj občutno pritiska na državni kredit in posameznike, ki jim je država dolžna. Na drugem mestu se bodo porabili ti izredni dohodki za pokritje morebitnega primanjkljaja v tekočem proračunskem letu, da bi bila že zdaj izpolnjena razlika, ki se more pričakovati med dohodki in izdatki do meseca marca leta 1933.

Novi dohodki, ki jih vlada zahteva od narodnega predstavnštva, se bodo zbrali s pomočjo kovanja srebrnega denarja, s povišanjem državne trošarine na sladkor, z obdavčenjem električne razsvetljave kakor tudi s povišanjem davka na poslovni promet.

Z izvedbo teh nameranih finančnih ukrepov, z zmanjšanjem izdatkov na eni strani in povečanjem dohodkov na drugi strani, bo vlada gotovo dosegla namen, da se omogoči državni upravi redno kritje njenih potreb ter se prepreči vsaka škoda, ki bi nastala, če bi državni izdatki ne bili v polni meri prilagojeni državnim dohodkom.

2.) V denarni politiki bo vlada čvrsto in nemajno vztrajala na načelu, da je treba očuvati

stanovitnost naše valute. Prepričana je, da bo le tako mogla zagotoviti red v finančah in zaščititi gospodarstvo našega naroda pred opasnimi možnostmi, katerih posledic napovedati niti ni mogoče.

3.) Vlada bo posvečala posebno skrb odstranjevanju ali ublaževanju deviznih težkoč, ki so nastale tudi v naši državi kakor v mnogih drugih državah kot posledica motenj v trgovinskih in plačilnih računskih sklepih (bilancah) z inozemstvom.

Naša plačilna bilanca je postala brez naše krivde pasivna, ker je zaradi splošne gospodarske krize, ki tare ves svet, prenehal dotok tujega kapitala, ker so prenehale reparacijske dajatve, ker so skoro povsem prestale pošiljatve denarja naših izseljencev iz inozemstva kakor tudi potrošnje tujih letovisčarjev, ki so dajale državi vsa leta znaten donos deviz.

Kr. vlada je bila vedno prežeta z željo, da popolnoma izpolnjuje svoje obveznosti v inozemstvu. V ta namen bo kakor doslej zastavila vse svoje sile. Naklonjenosti in prijateljstvu Francije se moramo zahvaliti, da so se naša inozemska plačila letos občutno zmanjšala. To je bilo doseženo s sporazumom, o katerem je finančni minister obvestil javnost s svojo izjavo 30. julija. Kakor je v tej izjavi naglasil, so se znižala naša plačila v inozemstvu za skupen znesek okrog 630 milijonov dinarjev, pri čemer ni všteta naš vojni dolg, pač pa obnovljeni kredit upravi državnih monopolov v znesku 100 milijonov, ki bi ga bilo sicer treba plačati v štirih enomesečnih obrokih, pričeneši s tekočim mesecem.

4.) Narodnemu gospodarstvu bo kr. vlada posvečala največ skrb in bo pri tem v prvi vrsti upoštevala koristi kmetijstva. Vlada se zaveda, da je treba odpraviti vse težave, ki obremenjujejo naše kmetijstvo in zaradi njega tudi vse ostale gospodarske panoge. V prvi vrsti bo treba rešiti vprašanje kmetijskih kreditov, ki še ni bilo primerno in dokočno rešeno. Temu vprašanju bo kr. vlada posvetila svojo posebno skrb, ker upa, da ji bo pri izvajanju njenega dosedanjega finančnega načrta uspelo zbrati potrebne zneske, ki jih bo treba po rednih poslovnih pogojih po državnih ali pooblaščenih denarnih zavodih dati našemu gospodarstvu in še posebej našemu poljedelstvu na razpolago.

Tudi v ta namen so bili narodnemu predstavnštvu predloženi omenjeni zakoni, ki naj ustvarijo nove vire dohodkov. Kar zahteva vlada od narodnega predstavnštva, je, da se kakor pri carinskih tarifah dovolj takoj njihova uporaba. Razlogi za to so edino v tem, da je treba za omenjene izdatke, ki so namenjeni za plačilo letošnjih dolgov, katere je treba do konca leta poplačati, kakor tudi za pomoč kmetijskemu gospodarstvu in splošnemu kreditu ustvariti tudi izredne dohodke.

Mislim, da bosta narodna skupščina in senat omogočila kr. vladi to delo ter ji pomagala v njenem prizadevanju s svojim zaupanjem.

To so torej v glavnem smernice našega bodočega dela, ki ga bo kr. vlada z vami, narodnimi predstavniki, izvršila brez obotavljanja in pomišljanja.

Prepričan sem, da bo tedaj mogoče reči, kakor je lepo povedano v besedi Nj. Vel. kralja ob otvoritvi zasedanja narodnega predstavnštva,

da so odprta vsa pota k zdravemu narodnemu in socialnemu napredku in urejenemu političnemu napredku pri nas».

Po govoru ministrskega predsednika dr. Srškića se je razvila kratka razprava, nato pa je bila seja zaključena.

* * *

KONSTITUIRANJE GLAVNEGA ODBORA JRKD.

V ministrski sobi narodne skupščine se je v ponedeljek sestalo novo izvoljeno predsedstvo JRKD k prvi seji, na kateri je izvolilo predsednika, podpredsednika in glavnega tajnika. Soglasno so bili izvoljeni: za predsednika JRKD

bivši minister Nikola Uzunović, za podpredsednika bivši ministrski predsednik dr. Voja Marinković, ministra Boža Maksimović in Juraj Demetrovič in bivši minister župnik Pavao Matica, za glavnega tajnika stranke pa minister dr. Albert Kramer.

S konstituiranjem strankinega predsedstva je izvršena celotna organizacija stranke, ki bo zdaj začela še vneteje delovati in zbirati pod svoje okrilje vse, ki hočejo pošteno in iskreno sodelovati pri izvajanju velikega jugoslovenskega programa, zlasti pa z delom in nasveti pripomoči k čimprejšnji ureditvi gospodarskih in socialnih prilik v državi.

Kdo je kriv prezadolžitve kmetov

«Pred svetovno vojno so bile naše kmetije silno obremenjene z dolgovi. Med vojno in takoj po njej se je položaj kmetov izboljšal, ker so nastale razmere omogočale odplačevanje v zlatih kronah narejenih dolgov s papirnati denarjem. Danes pa je gospodarski položaj kmetov zopet skoro še slabši, kakor je bil pred vojno. Naše kmetije so zopet zadolžene, da je strah, in gledajo kmetije s strahom v bodočnost.»

Tako čitamo lahko vsak dan v listih. Vse išče potov iz tega nevdružnega položaja. Nekateri so kar za brisanje vseh kmetijskih dolgov, češ, da naj jih prevzame država. Drugi sodijo, da bi bilo že mnogo pomagano, če bi se znižala obrestna mera za 1 do 2 odstotka. Tretji spet pravijo, naj se zmanjšajo na posestvih vknjižene dote in se spravijo v sklad z današnjo vrednostjo posestva. Ta enostranost pa je povsem krivična, ker tista vknjižena dota je prav tako posojen denar kakor vsa druga posojila iz preteklih let. Še sto in sto drugih predlogov smo slišali, kako naj se pomaga kmetu in vsemu našemu narodnemu gospodarstvu iz precepa, v katerega smo zašli.

Vse išče izhoda iz te zagate, a malokdo premisli, kako je kmet zašel v to nesrečo. Tudi če se kmet jutri kakorkoli srečno izmota iz dolgov, moramo nujno poznati vzroke njegove nesreče, če ne bo kmet pojutrišnjem spet tam, kjer je danes. Da ne bo naše delo podobno delu Sisifa, tega pretkanca, ki so ga bogovi za njegovo hudobnost tako kaznovali, da mora vso večnost valiti ogromno skalo na hrib. Ko jo privali pod vrh, se mu vedno izmuzne in zgrmi nazaj v dolino. Sličnega dela se je pri nas že mnogo na-

pravilo in ni treba, da bi še nadalje trčili čas in denar z dvomljivimi poizkusi.

V 80 letih preteklega stoletja se je začelo po zgledu iz tujine tudi pri nas, zlasti na bivšem Štajerskem, uveljavljati denarno zadrugištvo. Leta 1883. je že ustanovil Miha Vošnjak Zvezo slovenskih zadrug v Celju. Za njim se je vrglo na to tolikanj obetajočo panogo narodnega gospodarstva še več drugih delavcev in so rasle zadrugne hranilnice in posojilnice kakor gobe po vsej Sloveniji. Ko je ustanovil Krek še Zadrugno zvezo, je imela do malega vsaka občina kar po dve hranilnici: tako zvanii napredno in klerikalno. Napredno je vodil učitelj, klerikalno župnik. Z zgovorno besedo so vabile vse te hranilnice občane, naj pri njih naložijo denar, in so konkurirale med seboj z obrestmi. Lahko se je bilo naučiti vodenja blagajniških knjig povprečno izobraženemu človeku, prava umetnost pa je bila in je še, presoditi neizobraženim voditeljem teh zadrug, kako bi varno in dobro naložili zapupani jim denar. Ker te kmetijske hranilnice niso imele drugih odjemalcev za ves naložen denar, so ga pač posojale soobčanom kmetom za 2 do 4 % višje obresti od onih, ki so jih same plačevale za vloge.

Vse je šlo lepo v redu. Denar se je zbiral, zadolžitve so pa rasle. Samo vknjiženi kmetijski dolgov so se zato v desetletju 1890 do 1900 potrojili od 50 na 150 milijonov kron (1500 milijonov današnjih dinarjev). Mimo teh vknjiženih dolgov pa so bile še zelo znatne zadolžitve na poroštva. Vse do svetovne vojne se je večala ta zadolžitvev kmetov in je narasla na 380 milijonov kron

(4 milijarde dinarjev). Da ni prišlo že v tistih letih do denarnih pretresov, je bil pač vzrok v tem, da neizkušeni vlagatelji niso bili v skrbeh za varnost svojega kapitala, temveč so zaupali svojim zadrugam in so bili zadovoljni, da je njihov kapital po obrestih lepo rasel. Ker so vloge vedno dotekale, ni bilo težko ugoditi izplačevanju vlog v odpovednih rokih. Vojna posojila so premočila mnogo vlagateljev z visokimi obrestmi, da so dali denar državi, kjer jim je propadel. Nihče se ni zmenil za te vlagatelje in tudi za slične primere po vojni, ko je propadel vlagateljem denar. Od 1000 zlatih kron je ostalo vlagatelju od predvojne vloge okroglo 23 zlatih dinarjev in so torej izgubili vlagatelji za vsakih 1000 zlatih kron vloge 977 zlatih kron ali 10.000 papirnatih dinarjev. Če je vložil kdo suh denar, odnosno so mu vložili leta 1912. doto 1000 kron, bi imel danes, če denar ne bi bil izgubil vrednosti, z obrestmi (5 %) vred 22.000 Din, ima pa le 500 papirnatih dinarjev in je izgubil v celoti 21.500 Din. Tako so se dolžniki iznebili dolgov, upniki pa so izgubili večino svojih vlog.

Po vojni, so bile posojilnice spet prav radodarne s posojili. Danes smo prav tam, kakor smo bili pred vojno: velika vsota denarnih vlog, velika posojila in prazne hranilniške blagajne. Kam pa je šel denar? Se bo kdo začudeno vprašal. Zazidan je v poslopjih, v orodju je in v strojih, preko meje je šel za riž, dišave, sukno in podobno.

Kakšen je pa izhod iz te zagate? Prodati zadolžena posestva, pravijo upniki, črtati dolgove, zahtevajo dolžniki. Vendar ni ne eno ne drugo izvedljivo brez velikih pretresljajev vsega našega gospodarstva. Kje pa tiči napaka, da se je tako zavozljal denar? V nevednem posnemanju tujih naprav, ki so morda velike koristi za tamošnje gospodarstvo, za naše razmere pa niso prikladne, posebno še ne, če se presadi k nam brez ozira na naše gospodarske razmere. Glavna napaka naših zadrugnih denarnih zavodov je bila ta, da so previsoko obrestovali naloženi denar, in so s tem sledili bankam in seveda denar tudi posojali kmetu za obresti po 8 do 11 %. Že davno dognano dejstvo pa je, da kapital v kmetijski zemlji prinaša največ 3 % obresti. Glede na to dejstvo bi tudi ne smeli dajati denarni zavodi vknjižljivih posojil kmetom po višji obrestni meri (nad 3 %). Da bi zmogli dajati tak cenen kredit, bi morali seveda znižati obrestno mero na 1 do največ 2 %. Največje zlo, ki se danes tako kruto maščuje, je

Gustav Strniša:

Ljubezen in strast

Boštjan je strmел v starca. Čakal je, da mu kaj poreče in še kaj pove. Cerkovnik se je pa obrnil, da bi odšel. Dejal je:

«O, zdaj sem se pa na nekaj spomnil. Kar domov moram. Pri sinu sem že opravil.»

Boštjan ga je nekoliko pospremil. «Bil je tako zelo potr, da se je starcu že preveč smilil. Omenil mu je:

«Včasih človek globoko pade; prepričan je, da ni zanj nobene rešitve več. Toda prav tedaj je rešitev blizu, tako blizu, da si človek niti misliti ne more. Pogumnežem pomaga Bog.»

Ločila sta se. Boštjan je počasi odšel domov. «Me je že iskal pri sinu. Vedel sem, da bo prišel», je omenil cerkovnik Poldeku takoj, ko je prestopil prag.

«No, kako pa je bilo?» je bil Polde radoveden.

«Tvoj sklep je malo trd. Fant je prebledel kakor platno. Kar smilil se mi je», je povedal starec.

«Naj se vam le smili, samo da boste molčali. Jaz in Reza se njemu nisva smilila. Če bo pokazal, da zna postati drug človek, bo še vse dobro. Če pa ne, ni škoda zanj. Kar vtone naj v močvirju življenja! Takih ljudi je že tako preveč na svetu.»

«Ne govori tako, saj smo kristjani!» ga je miril starec.

Mnogo sta se še pomenila starec in Polde tiste dni. Po enem tednu jo je Polde neki večer mahnil po stezi za vasjo. Počasi je korakal. Komaj zaceljena rana ga je še skelela. Namenil se je nazaj v mesto. Nihče ga ni videl razen lune, ki je prijazno svetila popotniku in se mu smehljala, ko je zapuščal domačo vas.

*

Hrastarjevim je res trda predla. Stari je lezel kar v dve gube. Ko se je sin usodni dan vrnil domov, mu je povedal oče, da je sosed prišel. Prodajal mu je skoro vso zemljo, ker jo je moral, da se reši domačija.

Sosed Jerin je bil bogat in tudi dober človek. Pismo se je zavezal, da vrne Hrastarju zemljo, če jo bo mogel v petih letih spet odkupiti. Za odškodnino je zahteval le nizke obresti.

Pri Hrastarjevih ni požar upepelil samo hiše, temveč uničil tudi vse upe starega gospodarja. Res si je zidal novo hišo, a ta mu je toliko požrla, da je moral prodati skoro vse zemljišče, ki ga je ljubil kakor svojega otroka.

Ko je opazil, da je sin potr, si je tolmačil to s tem, da je tak zavoljo izgubljene zemlje. Zato ga je tolažil:

«Na hiši imamo pravico do gostilne. Dal jo bom v najem. Toliko bom že dobil, da bom živel. Stediti bo treba. No, saj sem vajen. Nekoč bo še spet drugače. Za zdaj ti pa svetujem, da greš s trebuhom za kruhom. Morda zagrabiš kje

srečo. Če kaj prihraniš, bova spet dokupila svet in pričela znova. Le volje in moči je treba!»

Boštjan je do tega dne samo popival. Hrastar se je jezil in žalostil. Nič ni pomagalo.

Odkar je pa Boštjan srečal Poldeka in ga ranil, se je popolnoma izpremenil. Takaj je bil voljan iti delat. Očetu je obljubil, da bo šel za rudarja, kjer bo stalno nekaj zaslužil in hranil, kajti rad bi spet dobil domačo grudo nazaj, tudi če bo prej odnehal, dokler je ne dobi.

Hrastar ni bil posebno vesel teh obljub, saj je poznal svojega Boštjana. Ko se je pa mladenič kmalu potem odpravil na pot, si je oče mislil, da se morda res poboljša in da postane resnejši.

Dokler je bil Boštjan doma, je mnogo trpel. Vse noči je gledal pred seboj Rezo in krvavečega Poldeta. Rad bi se javil sodišču. Strah pred kaznijo ga je pa zadrževal, saj si je mislil, da bo pošteno sedel ali da ga celo obesijo. Zavoljo tega strahu se je še bolj jezil sam nad seboj. Očital si je, da nima nobenega značaja in da se boji. Zločin zna pač izvršiti, a pred kaznijo se skriva in trepeti, da bi ga ne našli.

Zazdelo se mu je, da bo zanj v tujini laže, da bo morda vsaj nekoliko vse pozabil, čeprav se je dobro zavedal, da se to popolnoma ne bo nikoli zgodilo. Zagrizel se je v misel, da drugi kraji ne bodo budili spominov na njegovo dejanje in da bo zaradi tega njegova duša mnogo mirnejša.

bila previsoka obrestna mera vlog, kar je povzročilo tekmo varčevanja, naval vlog in neozkosrčno dajanje posojil. Danes pa kmet zato tone v dolgovih.

Kupčija z denarjem je tako resen posel, da se kar ne sme pustiti, da ga opravljajo nestrokovnjaki. Ko se tako ali tako uredijo naše denarne razmere, bo moralo pač oblastvo skrbeti, da vsakakor zmanjša število denarnih zavodov in jih vzame pod svoje neposredno nadzorstvo. Dokler se to ne zgodi, se bo še dolgo uresničeval stari rek: Kdor hlasta za visokimi obrestmi, bo izgubil kapital!

Politični pregled

Po daljšem odmoru se je 5. t. m. zopet sestala narodna skupščina, na kateri je med drugim finančni minister predložil več zakonskih načrtov, in sicer

o zaključnih računih lanskega proračuna, o kovanju srebrnega denarja, o izpremembah v zakonu o davku na poslovni promet

Davek na poslovni promet se po predloženem načrtu delno zviša. Prav tako se zviša trošarina na sladkor in uvede se trošarina na rabo električnega toka.

Naslednjega dne pa so bila skupščini predložena zakonska pooblastila, po katerih naj bi imel finančni minister pravico,

da takoj uveljavi te zakone.

kar naj bi državi omogočilo, da krije lanski, v glavnem zaradi neizplačila nemških reparacij nastali proračunski primanjkljaj ter da poplača tako zvane leteče dolgove. Narodna skupščina se dobro zaveda, da je treba poiskati nove vire državnih dohodkov, da se omogoči nemoteno poslovanje celotnega državnega aparata, predvsem redno izplačevanje uradniških plač in pokojnin, izpolnjevanje vseh drugih državnih obveznosti, ki znašajo doslej samo v dravski banovini okrog 200 milijonov dinarjev. Na ta način bi se znatno oživilo tudi gospodarsko življenje. Vse to narodna skupščina upošteva in je rade volje pripravljena pomagati vladi, da si zagotovi nove vire državnih dohodkov povsod, kjer jih je dejanski mogoče najti.

Nove odredbe o uvedbi trošarine na električni tok in pa o povišanju trošarine na sladkor so naletele na jako resno kritiko.

Ko je odhajal, mu ni oče nič rekel. Bil pa je zadovoljen, ko si je sin povezal culo in se poslovil.

Za ponosnega in ošabnega Boštjana so se pričeli slabi časi. Res so ga sprejeli za delavca v rudniku. Garal je od zgodnjega jutra do pozne noči, za kar je dobival skromno plačo. In še vesel je moral biti, da so ga sploh sprejeli.

Hudo delo med črnimi stenami zemlje, kjer je povsod oprezala nanj smrt, ga je pričelo očičevati. Čutil je, da se v njegovi duši nekaj izpreminja, da postaja drugačen, bolj človeški in občutljiv.

Ko se je znožil v zatohlem zraku, je med delom ves čas premišljal. Prišel je spoznavati človeško bedo in trpljenje, ki ju doslej ni poznal, saj je siromake preziral in se iz njih norčeval. Oče ga je pa samo razvajal.

Delal je vedno rajši. Denar je skrbno spravljaj. Niti dinarja ni zapravil po nepotrebnem. Ko je ždel v črni jami, se je večkrat spominjal Poldeka. Kar zazeblo ga je okoli srca ob misli nanj.

Polagoma se mu je pa pričelo dozdevati, da mu bo morda rajnik nekoč odpustil, če postane drugačen. V jami je mnogokrat zasanjal o svoji izgubljeni zemlji, ki jo je tako ljubil in ki jo je moral oče prodati. In ta misel ga je krepila, da je delal še vztrajneje.

Včasih ga je vendarle nepričakovano zgrabilo. In tedaj je strašno trpel. Ponoči so ga v

PONOS GOSPODINJE: SNEŽNOBELO NAMIZNO PERILO!

Kako prijeten občutek za gospodinjino: pogrnjena miza z dehteče svežim prtom — snežnobelimi prtici — da, to so stvari, ki napravijo življenje zdravo in ugodno — stvari, katere ima vsaka gospodinja rada. Za to je potrebno predvsem dobro miło, ki je nežno in čisti temeljito, a to je že 80 let poznano

SCHICHTOVO MILO
ZNAMKE JELEN

Med poslanci se uveljavlja mnenje, da je povišanje trošarine na sladkor mogoče le, ako se cena tega že itak dragega živila bistveno ne poviša. Pojavila se je tudi zahteva, da je treba razbiti obstoječi kartel sladkornih tovarn v Jugoslaviji in zmanjšati posredniške stroške, ki se pojavljajo za sladkor na njegovi poti iz tvornice

do malega prodajalca. — Nameravana trošarina 1 Din za kilowat električnega toka za razsvetljavo se smatra kljub temu, da bi pri tem odpadla do sedanja trošarina na žarnice, mnogo previsoka, trošarina za električno pogonsko silo, ki je določena na 25 Din, pa se sploh odklanja z utemeljitvijo, da bi neizmerno zadela ne samo indu-

sanjah mučile strašne slike, ki so se vrstile pred njim. Zagledal je Poldeka, ki mu je kazal svoje krvave prsi. Ko se je prebudil, je še vedno strmел v prikazen. Kar predramiti se ni mogel. Vanj je bil obrnjen Poldekov obraz, ves blede in žalosten. Osinele ustnice so se komaj vidno premikale in ga vprašale:

«Zakaj si to storil? Kaj sem zakrivil? Za svoj greh sem bil kaznovan. A ti si šel in si me umoril. Ubil si človeka. Kakšno pravico si imel do mojega življenja? Morilec! Morilec!»

Boštjan je ves drhtel. Sedel je na postelji in z izbuljenimi očmi strmел v temo. Počasi je prikazen izginila. Oddahnil se je, si obrisal znoj in se le počasi nekoliko pomiril.

Ko je delal že več ko leto dni v rudniku, je porabil dva prosta dneva in šel obiskat svojega očeta. Dolgo leto dni ni šel nikamor. To si je naložil za pokoro.

Stari Hrastar se je sina zelo razveselil. Krčma, ki jo je dal v najem, je dokaj dobro uspevala. Oče si je prihranil skoro vso najemnino. Ko mu je tudi sin izročil nekaj prihrankov, se je kar zasmejal:

«Vidiš, dve veliki njivi bova že dobila nazaj. Če bova še eno leto tako srečna, bo pa spet treba vzeti plug v roke.»

«Ne še, oče! Preveč sem zagrešil! Naj mi bo to hudo delo za pokoro! Mnogo slabega sem storil!» je odvrnil sin.

Oče ga je vprašaje pogledal in sklonil sivo glavo:

«Dà, dà, Boštjan! Usoda se je znosila nad nama. Ali veš, kako ošabna sva bila! In tista moja samoglavost! Če bi bil nekoliko strpen in manj lačen zemlje, bi bil tudi s sosedi lahko shajal. Pa sem toliko zapravdal in izgubil. Zdaj, ko nisva več na trdnih nogah, ko čutiva, da se svet pod nama ziblje, zdaj sva šele začela gledati okoli sebe in spoznavati. Naj bo! Kar je storjeno, je pač storjeno. Če bova še kdaj na zeleni vejici, bova pustila tudi drugim dihati in živeti!»

Preden je odšel Boštjan iz vasi, je hitel še na vaško pokopališče. Stikal je med grobovi. Iskal je grob Poldeta in Reze. Poldetovega groba ni mogel najti. Odšel je proti cerkvenikovi hišici.

Ko ga je stari Gašper zagledal, ga ni spoznal. Šele, ko je starcu povedal, da je on Boštjan, se je sivček nasmehnil:

«A ti si? Glej ga no!» se je nekam preveč razveselil in mu kar stiskal roko, kakor bi ga bil že zdavnaj nestrpno pričakoval.

«No, kaj boš pa novega povedal? Kje hodiš, da te ne vidim nikoli več?» je hitel cerkvenik.

«E očka, mene je usoda pošteno potipala in premikastila! Saj veste, kako je pri nas!»

«Kaj bi ne vedel. Toda včasi bi menda lahko prišel še pogledat v domačo vas!» mu je ugovarjal Gašper.

«Res je. Že leto dni sem rudar, trudim se in delam. Vest me vendar še vedno peče. Trpim, da vam ne morem povedati koliko.»

strijce, temveč še v večji meri široke sloje malih ljudi, pa tudi kmete v vseh onih krajih države, kjer je elektrifikacija že znatneje napredovala. Na skupščinski seji v ponedeljek je bila načrtom finančnih zakonov priznana nujnost.

Sledila je razprava o predlogu zakona o obmejnih četah in je bil zakon v načelu in podrobnostih sprejet ter predložen senatu.

V torek je skupščina nadaljevala razpravo o gornjih zakonskih predlogih, ki jih je predložila vlada v svrhu izravnave lanskega proračuna.

Sprejeta sta bila zakona o kovanju srebrnega denarja in o izpremembah davka na poslovni promet.

Finančni minister je utemeljil potrebo sprejetja teh zakonov, ker mora državno gospodarstvo za vsako ceno ostati v ravnotežju. Po zakonu o kovanju srebrnega denarja pride v promet za 550 milijonov dinarjev srebrnih novcev. Povišani davek na poslovni promet bo nekoliko povečal državne dohodke. Včeraj se je v skupščini obravnaval trošarinski zakon.

Narodni poslanec g. Ivan Urek je predložil te dni narodni skupščini predlog zakona o izpremembi čl. 8. zakona o zaščiti kmetovalcev, po katerem so bile doslej izločene iz določil tega zakona samoupravne in združne hranilnice in posojilnice. Načrt zakona vsebuje določbo, da naj velja zakon o zaščiti kmetovalcev tudi za samoupravne in združne denarne zavode.

Predlog zakona je podpisalo 80 poslancev iz vseh delov države. Do tega koraka jih je, kakor izjavljajo, pripravilo dejstvo, ker so mnogi izmed teh denarnih zavodov, ki so bili izločeni iz zakona, brezobzirno in neutemeljeno preganjali svoje dolžnike in jim z odvjetniki, tožbami in eksekucijami naprtili velikanske stroške. Tako je nastal položaj, da so bili v nekaterih delih države kmetje zaščiteni vsaj pred prisilno prodajo svojih domov, v drugih delih države, zlasti tudi v dravski banovini, pa so bili izpostavljeni možnosti popolnega gospodarskega propada.

V Nemčiji so nastale zaradi nestrpnosti narodnih socialistov neznosne razmere.

Izgrede z revolverji in bombami so na dnevnem redu. Hitler in njegovi hočejo na vsak način dobiti državno krmilo v svoje roke. Kakor poročajo, zahteva Hitler zase mesto državnega kancelarja.

V Nemčiji so nastale

zaradi nestrpnosti narodnih socialistov neznosne razmere.

Izgrede z revolverji in bombami so na dnevnem redu. Hitler in njegovi hočejo na vsak način dobiti državno krmilo v svoje roke. Kakor poročajo, zahteva Hitler zase mesto državnega kancelarja.

«Zakaj trpiš?» je vprašal cerkovnik in pričel nemirno cincati, kakor bi bil v zadregi.

«Zdi se mi, da vi dobro veste. Tedaj po onem umoru sem vas tako izpraševal, da ste morali zaslutiti, da imam Poldeta na vesti. Nikomur nisem črnil o svoji krivdi. Tudi vi ste molčali. Toda oglasila se je vest!»

«Umor imaš na vesti? Kakšen umor vendar?» se je začudil starec.

«Ali se norčujete iz mene ali ste pa pozabili! Jaz ne bom nikoli. Menda se spomnite, da ste našli lansko zimo mrtveca v snegu in ga zagreblji? Bil je ubit. Ubijalec sem bil jaz!»

«Beži! Beži!»

«Res je, res! Kesam se in vest me grize. Vem, da ne bom imel prej pokoja, dokler se sam ne izročim pravici!»

«I bodi no, bodi!»

«Saj veste, da ste tedaj zagreblji županovega hlapca Poldeta. Jazen sem bil nanj, ker nam je zažgal. In razžaljen sem bil, ker mi je rekel nekaj takih, kakršne sem zaslužil. Jaz pa, divjak, grem in ga ubijem! Veste, prišel je na grob svoje Reze. Srečal sem ga. Lahko bi me bil zmagal, saj vem, da je bil korenjak. Ni se hotel tepsti, zato je rajši bežal. To me ni izpametovalo. Še bolj divji sem postal. Hitel sem za njim in ga zabodel.»

«Daj, daj, potolaži se!»

«Nikoli ne! Leto dni bom še delal, da z očedom rešiva najino zemljo, potem se javim sodi-

GOSPODARSTVO

ZATIRANJE DETELJNE PREDENICE.

Deteljno predenico prištevamo k zajedalkam, to je k takšnim rastlinam, ki se zajedajo s svojimi sesalnimi koreninicami ali bradavicami v druge rastline in jim izsesavajo sok. To izsesavanje soka pa rastline seveda oslabi in jih polagoma uniči. Zato nam takšne zajedalke lahko napravijo na polju velikansko škodo. Da je to resnica, se je že marsikateri kmet lahko sam prepričal, saj skoro ni detelišča, v katerem bi ta zajedalka kolikor toliko ne gospodarila. Pa ne le po njivah, tudi po travnikih večkrat opazujemo to silno škodljivo.

Deteljno predenico zanesemo na njivo z deteljnim semenom, ki ga pač kupimo od slabega trgovca neočiščeno. Prav tako lahko pride predenica na njivo tudi z gnojem, ako dajemo živini po predenici napadeno deteljo ali okuženo travniško krmo in požre živina tudi predenico in njeno seme. Tako predenično seme je, ko zapusti živalsko telo, še vedno kaljivo, zato je torej mogoče, da zanesemo predenico tudi z gnojem na polje. Tam ostane kaljivo več let, da počaka, kdaj pride spet detelja na njivo.

Iz semena zraste nitasta rastlinica, ki se ovije in oklene deteljinega stebila in zasadi vanj svoje sesalne koreninice. Predenica se širi s svojimi nitastimi vejicami pri ugodnih razmerah vedno bolj in nastavlja tudi cvetje, ki rodi mnogo prav drobnega semena. Ako ne ukrenemo ničesar proti predenici, se le-ta vedno bolj razmnožuje in širi ter nam deteljni pridelek znatno zmanjša.

Prvo in najbolj uspešno sredstvo proti predenici je uporaba takšnega deteljinega semena, ki je zajamčeno očiščeno predeničnega semena. Treba je, da pri kupovanju detelje od trgovca takšno jamstvo izrečno zahtevamo. Zajamčeno čisto deteljino seme dobimo vedno pri Kmetijski družbi v Ljubljani in njenih zalogah. Dalje je treba paziti, da ne spravljamo z gnojem predeničnega semena na njive in travnike.

Kdor opazi predenico v deteljišču ali pa tudi na travniku, naj zaznamenuje napadeno mesto. Vsako tako predenično gnezdo in tudi deteljo okrog je treba za meter preko gnezda pokositi, pokošeno zelenje skupaj zgrabiti, pomešati s slamo, namočeno v petrolej, in vse skupaj zažgati na mestu, kjer je zraslo. Pokošno in po-

žgano mesto prekopljemo in zopet obsejemo s čistim deteljnim semenom.

Za zatiranje predenice se priporoča tudi zelena galica (železni vitrijol). V ta namen pokosimo napadeno mesto deteljišča, kakor smo prej omenili, pokošeno deteljo s predenico vred pustimo na pokošnem prostoru, ki ga večkrat polijemo s 15 do 18 odstotno zeleno galico (15 do 18 kg zelene galice se raztopi v 100 l vode). Če pomislimo, koliko krme se potratj vsako leto baš s tem, da predenice ne zatiramo dovolj, spoznamo, kakšno korist lahko prinese našemu kmetijstvu izdatnejše zatiranje predenice.

HMELJARSKO ZBOROVANJE V ZALCU.

Minulo nedeljo se je vršil v Zalcu ob pravobilni udeležbi zbor hmeljarjev. Otvoril ga je podpredsednik Hmeljarskega društva g. Alojzij Mihelčič, nato pa je društveni tajnik podal poročilo o stanju hmeljskih nasadov. Svetovni pridelek letos ne bo velik, ali žal so tudi potrebe pivovarj manjše. Na splošno se je kot začetek obiranja določil 16. avgust, vendar pa naj se vsak hmeljar ravna po stanju svojih nasadov in obira le res že dozorel hmelj. Za mezdo obiravcem se je soglasno določilo po 1-25 Din pri trikratni topli hrani in stanovanju, brez hrane pa po 1-75 Din za škafo.

Zatem je društveni tajnik razložil, kako je treba pravilno izpolniti legitimacije za polovično vožnjo hmeljskim obiravcem. Naposled je še poveljal hmeljarje pred nesmiselnim ponujanjem blaga kakor tudi škodljivim zavlačevanjem prodaje. Ugotovilo se je tudi, da je trenutno vsako sklepanje glede poteka letošnje kupčije zelo negotovo, vendar pa kaže, da se upi na prav visoke cene najbrže ne bodo uresničili.

Sejmi

16. avgusta: Sevnica, Metlika, Mozirje, Velike Lašče, Oplotnica, Cerklje, Škofja Loka, Leskovec, Vače, Šmarje (srez Ljubljana okolica), Lož, Rakičan, Toplice na Dolenjskem, Trebnje, Vuzenica;

17. avgusta: Kapele, Šmarje pri Jelšah;

18. avgusta: Trava, Irča vas (Šmihel-Stopiče);

19. avgusta: Hodoš;

20. avgusta: Blagovica, Mokronog, Št. Vid-Stična, Nova vas (Bloke),

šču. Naj me kar zapro in obesijo, saj drugega niti ne zaslužim. Boljša smrt ko tako življenje!»

«Dobro, da sva se srečala. Ti, Boštjan, včeraj je bil nekdo pri meni, prav včeraj! To ti moram povedati!»

«Naj bo kdor hoče!»

«Čakaj! Za tega se pa zanimaš!»

«Kdo je pa potlej mogel biti?»

«Nihče drugi ko Polde!»

«Kateri Polde?»

«Polde, bivši županov hlapec, ki si ga ti danes iskal med mrtveci na pokopališču.»

«Polde? Zakaj se vendar tako grdo norčujete iz mene? Menda ste ga videli v sanjah?»

«Kaj še! S kostmi in kožo je stal pred menoj kakor zdajle ti! Naročil mi je to-le:

„Gašper, ostali ste pri besedi! Boštjana sva kaznovala. Postal je poštenjak. Vem, da se kesa. Zaradi tiste svoje poškodbe ga nisem naznanil, saj sva midva sklenila, da ga sama kaznujeva tako, kakor ga niti gosposka ne more kaznovati. In res sva ga! Leto dni ga je mučila vest. Dovolj naj mu bo! Kadar ga zdaj vidite, mu sporočite, da mu odpuščam in naj se nikar ne jezi name! Pa pozdravite ga!“

Boštjan je kar zija. Sam ni vedel, kdaj se je sesedel na travo. Zgrabil se je za glavo in ječjal:

«Ali je res? Res? Moj Bog! Torej nisem morilec! Nisem? Ali je res?»

«Dà, res je! Sicer pa Polde ne prebiva daleč od tod. Spet se je priselil v naše kraje. Povedal mi je, da je nekaj podedoval in da je zdaj kupil

bajto in kos zemlje. Morda ga kmalu vidiš. Le glej, da ti ne bo spet zavrela kri!»

«Kaj vendar govorite? Prav sta storila. Hvalen sem vama za kazen! Kako sem srečen, samo da nisem morilec. Ze spomin na Rezo me je pekel, potem pa še to najstrašnejše.»

«Zdaj je vse dobro!»

«Dà, dà in še kako dobro je! Toda pametno sta res ukrenila! Prepričan sem bil, da Polde počiva v grobu.»

«Slaba vest te je zapeljala, kajti če bi bil nedolžen, bi se bil malo brigal za moje besede. Tako si se pa sam kaznoval.»

Boštjan se je veselo vrnil v rudnik. Pridno se je lotil dela in čez dve leti je postal gospodar na Hrastarjevem.

(Dalje prihodnjč.)

Njegovo veselje.

A: «Ves teden se že veselim tistih ur spanja v nedeljo popoldne.»

B: «Za božji čas, od kdaj pa hodiš v nedeljo spat?»

A: «Saj ne hodim jaz, ampak moja žena...»

Pozna ga.

Moža zopet ni bilo pri večerji. Ko pride naposled pozno ponoči domov, pravi ženi: «Ljuba moja, ali veš kje sem bil?»

«Seveda,» odvrne žena, «ampak svojo pravljico mi kljub temu lahko poveš.»

Tedenski tržni pregled

ZIVINA. Na zadnjem živinskem sejmu v Ljubljani so bile cene za kilogram žive teže: voli I. vrste 5 do 5-50 Din, II. vrste 4 do 5 Din, III. vrste 3 do 4 Din, krave debele 4 do 4-50 Din, krave klobasarice 2 do 3 Din, teleta 4-50 do 5 Din. Prašički so se prodajali po 170 do 230 Din za rilec.

SADJE. Na ljubljanskem trgu so prodajali jagode po 10 Din liter, borovnice po 1-50 do 2 Din liter, maline po 4 Din kilogram, domača zgodnja jabolka do 3-50 Din kilogram, domače hruške po 4 do 5 Din kilogram.

PERUTNINA. Na ljubljanskem trgu so bili: piščanci po 26 Din par, race 28 Din ena, kokoši od 30 do 35 Din ena, jajca po 1-25 do 1-50 Din par.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili v valutah:

1 dolar za okrog 56 Din;
v devizah:
1 dolar ja 56-94 do 57-22 Din;
1 holandski goldinar za 22-69 do 22-80 Din;
100 francoskih frankov za 222-93 do 224-05 Din;
100 češkoslovaških kron za 163-45 do 169-31 Din;
100 nemških mark za 1351-80 do 1362-60 Din;
100 italijanskih lir za 290-84 do 292-64 Din.

Vojna škoda se je trgovala po 200 Din; investicijsko posojilo pa po 50 Din.

Kratke vesti

— Za pomoč hmeljski trgovini. Združenje trgovcev za sreze Celje, Gornji grad in Šmarje pri Jelšah v Celju je po narodnem poslancu g. Ivanu Prekoršku predložilo ministru za trgovino in industrijo g. Mohoriču kakor tudi ministru za finance in ministru za kmetijstvo obširno spomenico, kjer razlaga položaj bližajoče se hmeljske trgovine glede financiranja spričo težkoč, ki izvirajo iz deviznih predpisov v večini držav. Zaradi teh deviznih omejitev vlada med hmeljarji kakor tudi med trgovci s hmeljem vznemirljivost, ker ni upanja, da bi se do sezone položaj izboljšal. Posebno ni povoljnih nad za izvoz hmelja v Nemčijo. Uprava združenja je predlagala, naj bi Narodna banka stavila po pooblaščenih denarnih zavodih našim hmeljskim trgovcem kratkoročni kredit na razpolago. Namen tega kredita naj bi bil, da izvozniki hme-

lja nemoteno in ob pravem času lahko pokupijo potrebno količino blaga, dokler ne uveljavijo svojih terjatev v inozemstvu po obstoječih predpisih kliringa. Združenje upa, da bo narodni poslanec za celjski srez g. Prekoršek zastavil ves svoj vpliv, da pride pomoč ob pravem času.

Soteščan:

Skrivnost usode

(Povest.)

«Pa kmalu se vrni!»

«Morda.» Še enkrat se je ozrl nazaj in odšel skozi vrata.

«Stane, počakaj!» Albina je stopila za njim, a ga ni več dohitela. Nekaj ji je reklo, da je odšel za vedno.

Zvečer se ni več povrnil. Albino so morale hude slutnje. Strah je je bilo; tesno se je oklenila otroka in jokala. Dekli.a ni umela materinih solz; igrala se je z njenimi lasmi in blebetala.

Nesrečna mati ni vso noč zatisnila očesa. Nestrpno je čakala, kdaj bo čula korake in trkanje na vrata. Strašila jo je temna noč, a še bolj se je bala solnčnega dneva, ki bo prinesel usodno novico. Morda bodo že jutri poročali časopisi, kje je odjeknil smrtonosni strel, kdo se je zastrupil na kakšni klopici v mestnem gaju ali utonil v reki zunaj mesta.

Čez nekaj dni so pričeli Stopnika marljivo iskati. Pomagala je tudi mestna policija. Sosedom se je smilila zapuščena mati z nepreskrbljenim otrokom. Radi so jo podpirali z milodari.

Sled za pogrešanim Stopnikom je držala ven iz mesta. Nekdo ga je videl, ko je stopal z majhnim zavitkom proti reki. Menil je, da se gre kopat, zato se za njim ni oziral. Po tej poti so pri-

hajale in odhajale vsak dan številne množice meščanov.

Iskalc so je napotili s stražnikom na obrežje reke. Tam so našli zavitek pod staro vrbo, na kateri je visela ponošena čepica — last pogrešanega trgovca. Albina je pričela mlo jokati.

Po mestnih ulicah se je širila novica: nesrečni Stopnik je poiskal hladila svoji bolečini v kipečih valovih reke. Zakaj, ni bilo hudo uganiti. Časniki so prinesli obširna poročila.

Trupla nesrečnega očeta pa ni bilo na površje. Iskali so ga med grmovjem na obrežju in na peščenih nasipih — povsod tam, kjer so vedeli, da voda nanaša razne predmete. Iskanje pa ni imelo uspeha. Globoka kalna struga ni hotela ročiti svoje žrtve.

Albina je prispela vsak dan na obrežje z deklico v naročju. Klicala ga je in zrla v valove, toda Stane se ni oglašil. Nekoč se je hotela utopiti, a ljudje so preprečili, da ni izvršila obupnega dejanja.

Beda nesrečne matere je bila vsak dan večja. Podpora darežljivih sosedov je zadostovala komaj za pičlo prehrano. Ko je potekel mesec, ni mogla plačati najemnine. Zaslužka ni bilo, razen ako je komu kaj malega oprala. Otroka ni smela pustiti samega, da bi se bila kam odstranila.

Premišljala je dan za dnevom, kaj bi ukrenila. Ako bi bila sama, bi si poiskala kakšno službo — šla bi tudi za navadno deklo. Čutila je, da je nadležna sosedom; ki je ne bodo več dolgo podpirali. Svetovali so ji, naj odda otroka v

oskrbo ter odide kam na delo. A kako naj se loči od predragega bitja? Za to se vzlic prigovarjanju ni mogla odločiti.

Tedaj se je spomnila strica, ki živi v izobilju. Poznala je njegovo dobro srce — toda varala ga je, zato ne sme v njegovo bližino. Po njeni krivdi je izgubil denar, kar ji bo prav gotovo oponesel. V svoji hipni razburjenosti bi ji morda celo pokazal vrata. To bi ji zopet vsekalo novo rano.

In vendar! Sila je tiran, ki z železno roko pritiska na človeka. Kaj, ko bi se vrgla pred strica na kolena ter ga prosila s povzdignjenimi rokami? Ne storila bi tega zaradi sebe, marveč zaradi otroka. Ako je zavrgel njo zavoljo menice, tedaj naj se usmili vsaj nedolžne deklice, ki ni ničesar zagrešila.

Po daljšem oklevanju se je odločila. Razprodala je vse, kar je še imela, vzela otroka in zapustila mesto. Po cesti, koder se je pred leti vozila, je stopala zdaj brez upanja v življenje. Nekdaj ji je obkrožal usnice nasmeh, danes pa poveša trudno glavo. Kaj poreče stric, ko bo zagledal svojo nečakinjo z udrtim obrazom? Ali jo bo sprejel kot oče izgubljenega sina, ki mu je napravil premoženje? Ako jo bo zapodil, tedaj se bo poslovila in odšla za možem...

S težkimi koraki se je bližala Leskovju — vasi, kjer je preživela mladostna leta. Za gorami je tonilo večerno sonce. Pri vaški cerkvi je zvonilo mrliču. Kdo se je neki preselil iz doline solz in trpljenja? Albina ga je blagovala.

Zobna pasta po teži

.... ali je
to mogoče?

Ali bi kupili pasto za zobe iz odprte posode? Gotovo ne! Vi dobro veste, da je pasta za zobe samo v tubah zavarovana proti nečistoči in bakterijam. Ravno taka je stvar z milnimi luskami. Odprte luske zelo lahko škodujejo Vašemu perilu in Vaši koži. Radi tega se ne prodaja Lux nikoli odprt. Higijenični ovoj Luxa Vam daje poročstvo: Lux je in ostane vedno čist.

se ne prodaja nikoli odprt, temveč vedno samo v poznanem modrem ovoju

LXJ4-32

za pranje volne in svile

DOPISI

DOLENJI LOGATEC. V gasilnem društvu se je vršila v nedeljo redka svečanost. Odlikovani so bili ob priliki petindvajsetletnice uspešnega delovanja v gasilnem društvu s srebrnimi kolajnami gasilci g. Anton Čempre, posestnik na Čevici, g. Franc Mihevc, tesar na Martinjribu, in g. Martin Slabe, hišar v Dolenjem Logatcu. Odlikovanja je izročil z lepim nagovorom sreski načelnik g. dr. Tekavčič. Svečanosti, ki se je vršila v Občinskem domu, so prisostvovali ves občinski odbor z županom g. Gregorjem Tršajem na čelu, nadalje načelnik logaške gasilske župe g. Slavko Smole z zastopnikoma gasilnega društva in še več odličnih povabljenih gostov. Kot zastopnik vojske se je udeležil svečanosti gospod kapetan Drago Slekovec. Odlikovancem čestitamo!

GORENJI LOGATEC. Tukajšnja krajevna protituberkulozna liga je zopet začela redno zdravljenje svojega članstva, ki ga vrši ligin zdravnik g. dr. Stane Perpar v Dolenjem Logatcu. Na odborovi seji pred nedavnim so bili izvoljeni naslednji odseki: finančni s predsednikom tov. Rupnikom Valentinom, zdravstveni s predsednikom tov. Dolarjem Ivanom, veselnični s predsednikom tov. Markičem Antonom in propagandni s predsednikom tov. Lenassijem Francem. Splošno je znano, da morilka jetika ne išče žrtev samo v revnejših slojih, temveč seže premnogokrat tudi v vrste bogatinov. Potrebno je, da pričnemo temeljito borbo proti tej bolezni. Geslo v borbi proti njej naj nam bo: «Vsak član družine naj bo član osrednje ali pa krajevne protituberkulozne lige.» Na novo pristopivše člane krajevne protituberkulozne lige v Gorenjem Logatcu sprejema dnevno njen tajnik tov. Keršnik. Članarina znaša letno 12 Din. Vsak član lige se da lahko vsako leto po liginem zdravniku g. dr. Stanetu Perparju dvakrat brezplačno zdravniško pregledati.

MALA NEDELJA. V nedeljo 21. t. m. ob 15. bo imel v Društvenem domu poučno predavanje o sokolstvu znani sokolski delavec profesor dr. Maks Kovačič. Za čalne sokolske čete udeležba strogo obvezna. Vse ostalo občinstvo vabljeno k obilni udeležbi. Brez vstopnine. — Na angelsko nedeljo 4. septembra bodo nastopili pri Mali Nedelji naši četaši s štirimi prostimi vajami na spremljavo sokolske godbe. Po nastopu

bodo članice in deca vprizorile v Društvenem domu pravljico bajko s petjem «Izgubljeni raj». — Letošnja velika tombola bo v nedeljo 18. septembra. Glavni dobitki bodo: tisočak v gotovini, vreča bele moke, obleke, čevlji in še nad 300 lepih dobitkov, ki bodo javno na ogled. Vsa bratska društva in cenjeno občinstvo od blizu in daleč se naproša, da se ozira na te prireditve ter nas v obilnem številu poseti.

MESTINJE PRI JELŠAH. Dne 4. septembra priredi gasilno društvo v Mestinjah veliko tombolo (vrednost dobitkov 30.000 Din). Glavni dobitki bodo popolna spalnica iz poltirane orehovine, moško kolo, vreča bele moke, omara in postelja iz orehovine in še nad 300 drugih krasnih dobitkov. Društvo se je šele pred kratkim ustanovilo in si je že nabavilo motorno brizgalno, ki služi štirim občinam. Začel se je tudi že graditi Gasilni dom, za katerega se priredi omejenjena tombola. Tombolske karte se bodo dobile pri vseh sosednjih društvih. Občinstvo prosimo, da pridno sega po njih. Tombola se začne točno ob pol 3. popoldne pri tov. Založniku v Mestinju nasproti železniške postaje. Ako bi se pa morebiti dobil kakšen prijatelj gasilcev, ki bi proti proviziji prevzel prodajo kart, naj to proti povrnitvi stroškov sporoči društvu. Druge prijatelje pa prosimo, naj ne zamudijo prilike, ko lahko za tri dinarje dobe krasne dobitke. Po tomboli bo veselica.

SEMIČ. V nedeljo 14. t. m. bo običajno romanje na eno najlepših belokrajinskih izletnih točk, na goro Smuk. Na ta dan pride na Smuk ljudstvo iz vse Bele Krajine in še z one strani Kolpe, da se priporoči priprošnjici Materi božji. Ob tej priliki bo imelo semiško gasilno društvo običajno prireditev. Poskrbljeno bo za okrepčilo. Manjkalo tudi ne bo pečenin jancev in drugih dobrot. — Ljubljanski izletniki, ki pridejo z izletniškim vlakom, bodo imeli lepo priliko, da si ogledajo biser Bele Krajine. Kdor bi želel ogledati si Semič in Ravno bukovec, naj izstopi na postaji Rožni dol, kjer bodo čakali vodniki, da jih povedejo po romantični poti na goro Smuk. Med potjo bodo lahko videli zanimive razvaline gradu kot zadnji spomin na trpljenje naših pradedov.

SOTLSKA DOLINA. Sredi doline doživijo sicer večkrat kaj posebnega, vendar imajo lepo navado, da domačih reči ne obešajo radi na veliki zvon. Priznati jim moramo, da so delavni povsod, na gospodarskem, prosvetnem, društve-

nem in političnem polju. Ta velika razgibanost pa je menda tudi vzrok večkratnim medsebojnim osebnim sporom posameznikov. Za župniščem se beli prikupen kmečki dom, v katerem vlada daleč naokrog znana gostoljubnost. Sedanji gospodar sledi v vsem svojemu predniku, uglednemu, sedaj že pokojnemu očetu, ki je vedno kot stara slovenska korenina rad pomagal vsakomur z nasveti in dejanji. Kot veren in pošten kristjan si je pridobil posebno mnogo zaslug za tamkajšnje župno cerkev. Seveda sta bila oče kakor tudi sin dolga leta cerkvena ključarja. Vse bi bilo za nekatere dobro, če bi ne bil pred časom v Kraju ustanovljen Sokol. Kot veren katoličan, a prav tako dober državljani ni pomišljal in je dal takoj vpisati v društvo svoje otroke, sam pa je nudil Sokolu brezplačno letno telovadišče in mu celo dovolil na svojem širnem in lepem vrtu javno prireditve. To pa ni ugajalo nekaterim, predvsem ne hudemu nasprotniku Sokola, domačemu g. župniku, ki se je začel vrliga moža izogibati in je slednjič prekinil z njim vse osebne stike. Nedavno se je vršila v prizadetem kraju birma. Po starem običaju je g. škof povabil k sebi tudi cerkvene ključarje, da se pri njih informira o domačih cerkvenih razmerah. Ne vemo pa, kdo je zakrivil, da je bil prej navedeni odlični mož kot prvi ključar pri tem povabilu prezrt, da si se je stavil g. župniku na razpolago. Radi tega ponižanja se je mož po izvršenih obredih pri g. župniku pritožil in istočasno odložil častno mesto cerkvenega ključarja, ki ga je opravljal mnogo let. Brez nadaljnega pojasnila!

ŠT. ANDRAŽ PRI VELENJU. Tukajšnje Katoliško prosvetno društvo priredi v nedeljo 21. t. m. ob 15. v društvinskem domu velik pevski koncert. Nastopita menjaje se moški in mešani zbor. Po koncertu kratek šaljav prizor. Ker bo ta prireditev ena največjih, vabimo domačine in sosede, da gotovo pridejo pogledat. Na svidenje!

ŽIRI. Sokol priredi 14. t. m. javni nastop na letnem telovadišču tik Sokolskega doma v Stari vasi z zelo pestrim sporedom. Sokolji in sokolstvu naklonjeno občinstvo vljudno vabimo na obisk naprednih Ziroveev. Ljubljanci in drugi imajo priliko za krasen izlet. Pri nas letuje letos mnogo odličnih gostov. Za udobno stanovanje in prehrano je preskrbljeno. Žiri se počasi razvijajo v lepo letovišarsko točko.

Ali si že član Vodnikove družbe?

Srečevali in dohajali so jo ljudje, njeni nekdanje sosedje. Pozdravljali so jo kot tujko, niso je več poznali. Mnogim se je dozdevalo, da so jo nekje že videli, pa se niso mogli domisliti, kdaj in na katerem kraju. Kdo naj bi jo bil poznal v mraku — ubogo siroto? Tako zelo se je spremenila.

III.

Oh, nikar se ne jezite, očka, mamca, odpustite! Vse, kar hočeta, storim, da za greh se spokorim.

Lončarjev Ivan je opravil živino in pogledal okrog hleva. Tako je storil vselej po končanem delu. Nekje za podom je slišal tanke otroške glasove. Kaj neki imajo tamkaj opraviti otroci v pozni večerni uri? Videlo se mu je čedalje bolj sumljivo.

Za skednjem na kupu desk je sedela neznanca z majhno deklico, katero je privijala v naročje. S svojimi drobnimi zobki je glodalo delce skorjice kruha.

«Kaj pa delate tukaj?» je fant nagovoril tujko. «Noč je, pa nimam prenočišča», mu je odgovorila s trpečim glasom.

«Pozno je že. Zunaj ne morete ostati.» Ivan jo je povabil, naj gre z njim v hišo.

«Rada bi, pa ne morem...» je bridko zajokala.

Mladeniču ni bilo všeč, ker je tujka odklonila prijazno vabilo. «Kakor hočeš», si je mislil in odšel z rokami v žepu.

V sobi je povedal očetu: «Na deskah za podom sedi neznanca ženska z majhnim otrokom. Pravi, da nima prenočišča.»

«Noter naj pride», je rekel Lončar. «Zunaj ne sme ostati z otrokom...»

«Menda se boji. Ali pa ne more več hoditi...»

«Kaj se bo bala!» se je starcu videlo smešno. «Ako je oslabela, ji pomagaj. Primi jo za roko.»

«Rekel sem ji, naj gre z mano. Pa noče. Ne vem, kaj prav za prav namerava...»

Tomaž je zahteval: «Pojdi in reci ji, da mora priti. Dali ji bomo prenočišče in toplo večerjo. Jed jo bo pokrepčala.»

Ivan se je obrnil in opravil njegovo naročilo. Tujka se je počali vzravnila ter mu plaho sledila. Ko je stopila v hišo, je ostala za vrati. Otrok se ji je skrival pod predpasnik.

«Sedite!» ji je Lončar pokazal k peči. Imel je navado, da je vikal vsakega tujca.

Tujka je sedla in posadila otroka zraven sebe. Ruto si je potegnila na oči in povsila glavo. Roko je držala na ustih, da se ni čulo pri-tajeno ihtenje.

«Ali ste lačni?» jo je vprašala mati Lončarica.

«Nisem.» Tujka je govorila komaj slišno.

«Otroku bom prinesla skledico mleka.»

Sirota je prikimala.

Lončar jo je gledal sočutno. Smilila se mu je ubožica, saj ji je bila revščina zapisana na obrazu. In ta obraz je moral biti nekaj cvetoč kakor ličice njene hčerke, kateri je bila mati

tako živo podobna. Kako strašno je moralo biti trpljenje, ki je ubogo ženo tako silno spremenilo.

Mati je prinesla mleka in kruha. Deklica je bila lačna ter je željno iztegnila ročice. Zgrabila je skledico ter jo pritisnila na usta.

Lončarico je pohvalila vest, da je storila dobro delo. «Ali ste trudni?» ji je hotela še postreči.

«Ves dan sva na poti», je odgovorila sirota. «Kam ste pa namenjeni?» je zanimalo Lončarja.

«Po svetu hodiva. Nimava več pravega doma.»

«Ubožici!» se je materi do solz užalilo.

«Marjeta, prinesi jima večerje. Potem pa pripravi blazino in odejo.»

«Stric, ah, kako ste dobri!» je vzdihnila sirota. «Bog naj vam povrne!»

«Stric!» Nekako pristno domače je zazvenela starcu ta beseda. Glas mu je bil skoro znan. Nekje ga je že slišal. Kdo ga je neki včasih tako poklical?

«Albina!» Ivana, ki je stal ob materi pred siroto, je vrglo nazaj, tako je bil presenečen. Spoznal jo je po glasu.

«Motiš se, Ivan, motiš!» je odbijal stari in lezel proti neznanici. «Albina? Ni mogoče!» Tudi mati ni mogla verjeti.

«Stric, odpustite!» Žena, ki je doslej veljala za tujko, je milo zajokala. Dvignila je roke ter se vrgla starcu pred noge.

(Dalje prihodnjič.)

DOMAČE NOVOSTI

* **Poset kraljice na Dunaju.** Nj. Vel. kraljica Marija se je odpeljala z avtomobilom v Mödling pri Dunaju, da obiše svojo mater rumunsko kraljico Marijo in sestro princeso Ileano, ki sta nastanjeni v vili bivšega nadvojvode Antona Habsburškega. Jugoslovenska kraljica se je nastanila v bližnji vili.

* **Slavnostni sprevod na Krško polje** ob priliki kmetskega praznika 14. t. m. bo dolg letos cela dva kilometra. Na čelu sprevoda se bo vozilo od 300 do 400 kolesarjev. Za kolesarji bo jezdil vodja sprevoda z zastavo s 30 jezdec. Za njimi bo svirala krška godba. Prvi za godbo bodo šli člani Zveze kmetskih fantov in deklet z zveznim praporom na čelu, takoj za njimi pa narodne noše iz dravske in savske banovine. Za narodnimi nošami bo vozilo 30 do 40 okrašenih voz, ki bodo prikazovali prizore iz kmečkega življenja. Za vozovi bo šlo ostalo občinstvo. Ker bo letos ves sprevod od Krškega, Leskovca do Krškega polja filman, prosi pripravljalni odbor udeležence, da se drže v sprevodu lepo, živo in dostojno. Vozniki avtomobilov, motornih koles in drugih vozov se naprošajo, naj za časa sprevoda na cesti ne motijo.

* **Izlet slovenskih rudarjev iz Holandije in Francije v domovino.** Dne 13. t. m. ob pol 9. dopoldne prispe skupina naših rojakov, okrog 120 oseb, iz Holandije in Francije na poset v domovino. Družba sv. Rafaela jim priredi na Jesenicah sprejem. Nudila jim bo na Brezju zajtrk in v Ljubljani na glavnem kolodvoru slovesen sprejem. Nazaj v Holandijo se izseljenci vrnejo 29. t. m. z brzim vlakom od 20. Družba sv. Rafaela za varstvo izseljencev vabi člane, vsa društva, ki imajo skrb za naše izseljence, in prijatelje naših izseljencev k udeležbi sprefema, ki bo 13. t. m. ob pol 9. na glavnem kolodvoru v Ljubljani.

* **Agrarna reforma v gornjegrajskem srezu.** Komisija za udržitve agrarnih odjektov, določena za 2. t. m., je bila na zahtevo agrarnih zanimancev in občin po posredovanju poslance Rasta Pustoslemška odložena na nedoločen čas. Občine in zanimanci so stavili to zahtevo glede na že pripravljeno novelo k sedanjemu agrarnemu zakonu, ki pride v razpravo v jesenskem zasedanju narodne skupščine. Ministrstvo za kmetijstvo je željam občin in zanimancev rado ustreglo.

* **Srebrniki po 50 Din.** Finančni minister g. dr. Gjorgjevič je predložil narodni skupščini predlog zakona o kovanju srebrnega denarja. Zakon se bo obravnaval v finančnem odboru kot nujen ter bo že v najkrajšem času predložen narodnemu predstavništvu v odobritev. Zakon pooblašča finančnega ministra, da lahko dá kovati srebrnega denarja po 50 Din skupno za vsoto 550 milijonov dinarjev, ki ga bodo morale sprejemati kot zakonito plačilno sredstvo vse države, banovinske in občinske blagajne v neomejeni meri, zasebniki pa do 1000 Din v enkratnem plačilu. Srebrni novc po 50 Din bo tehtal 22 gramov ter bo imel v premeru 36 mm.

* **Zdravilišče Rogaško Slatino** je obiskalo meseca julija 2090 novih gostov. Prevladuje domač svet; dala pa je Hrvaška z Zagrebom 769 gostov, Srbija z Beogradom 445 in Slovenija 215 gostov. Ostale pokrajine so dale po 100 gostov. Inozemci znatno pokrajajo za lanskim letom. Težave z nabavo potnih listov, vizumov, zlasti pa deviz in valut resno ogražajo tujski promet in naloga poklicanih činiteljev bi bila, da vprašanje odpomoči dosledno in z vso pozornostjo prouče. V Rogaški Slatini se letos opaža zlasti pomanjkanje madžarskih gostov. Obisk zdravilišča po inozemcih v juliju beleži v ostalem: 190 Madžarov, 14 Italijanov, 10 Čehoslovakov, 8 Grkov, 7 Američanov in drugi. Vseh prenočnin je bilo v juliju 20.836. Nade za avgust so ugodne. Veliko privlačnosti za vsakogar bodo nudile prireditve ob proslavi 200letnice obstoja zdravilišča 14. in 15. t. m. Priprave so v polnem teku.

Vaš FAVORIT čaka...

... čaka, da Vam neguje in polepšuje Vašo polt, da Vas obda z novo ljubkostjo in svežostjo. Favorit lepih gospa ostane vedno Elida Favorit milo. Negovanje s tem nežnim milom finega, svežega vonja Vam bo v največje veselje.

ELIDA Favorit MILO

* **Vevška papirnica počiva.** Dne 6. t. m. so ustavili vse delo v vevški papirnici za mesec dni. Zalog papirja je nakopičenih za 200 vagonov. S čim se bodo zdaj preživljale stotine delavcev? Bajе bodo v najkrajšem času začeli prezidavati staro poljsko šolo. Na občini naj ukrenejo vse potrebno, da bodo pri tem delu zaposleni brezposelni domačini.

* **Obsodba zaradi žaljenja Sokola.** Pred letom je umrla v Sovodnju članica Sokola. Članstvo je z vencem spremlilo prvo umrlo sestro na zadnji poti. Ob prihodu v cerkev je takratni župnik Tome zahteval, da se sokolski venci odstrani iz cerkve. Zahtevi se je ugodilo. Po končanem pogrebu je deputacija želela od župnika pojasnila in opravičila, a župnik se o tem ni hotel razgovarjati. Sokol je tožil župnika zaradi žaljenja in letos v maju se je vršila pri deželnem sodišču v Ljubljani razprava, pri kateri je bil župnik Tome oproščen, češ, da ni točno dokazano, da bi bil z dejanjem žalil sokolstvo. Proti oprostilni razsodbi se je izvršil priziv in 28. julija se je vršila ponovna obravnava pri višjem deželnem sodišču. Ker je sodni svet spoznal, da je bilo župnikovo dejanje namenoma izvršeno in da je bila s tem žaljena sokolska ustanova, je bil župnik Tome, sedaj v Podlipi pri Vrhniki, obsojen na 500 Din kazni in na povračilo stroškov.

* **Smrt ene najstarejših Gorenjk.** V nedeljo 7. t. m. so pokopali v Srednji Dobrovi pri Podnartu menda najstarejšo Gorenjko, 93letno Mino Debeljakovo. Ne dolgo pred smrtjo je še šivala brez naočnikov in opravljala druga lahka dela. Tudi drugi njeni sorodniki so doživeli visoko starost. Pogreba se je udeležil med drugimi tudi njen 88letni brat, ki je bil letos najstarejši med starčki, ki jim je ljubljanski škof gospod dr. Rožman umival noge.

* **Velesejmske legitimacije za inozemstvo.** Za one, ki žele potovati na jesenski ljubljanski velesejem od 3. do 12. septembra iz Avstrije ali preko Avstrije, naj naročajo svojci, ki žele poslati legitimacije sorodnikom ali znancem v inozemstvo, te legitimacije samo pri uradu ljubljanskega velesejma v Ljubljani. Te legitimacije imajo tudi tako imenovani «Zählblatt», ki je za potovanje v Avstriji potreben, dočim navadne legitimacije nimajo tega vložka.

* **50 % ni popust na vseh železnicah za kmetski praznik na Krškem polju.** Prometno ministrstvo je dovolilo z odlokom št. 14.136 z dne 26. junija vsem obiskovalcem letošnjega kmetskega

praznika na Krškem polju 50% ni popust na vseh železnicah. Kmetski praznik se bo vršil v nedeljo 14. t. m. Obiskovalci kmetskega praznika naj kupijo na svoji domači postaji vozovnico, po prihodu v Krško pa naj je ne oddajo. Dopoldne bodo dobili legitimacijo na sejmišču, popoldne pa na dirkališču. S tako legitimacijo in vozovnico se potem vrnejo brezplačno po železnici na svoje domove. Glede prevoza dirkalnih konj veljajo določbe železniške tarife II. del in priloga k lokalni tarifi. Pri odhodu se računa kot sporovoz po I. razredu, znižan za 50 %, pri povratku pa brezplačno s potrdilom, da so bili konji na dirki, in mora biti stari tovarni list priložen. Na tovarnem listu mora biti označeno, da so konji za dirko.

* **Za konjsko razstavo,** ki bo ob priliki Mariborskega tedna v dneh od 13. do 15. t. m., je prijavljenih lepo število konj zlasti iz ljutomerskega sreza, tako da nam bo nudila razstava jasno sliko o razvoju in današnjem stanju reje ameriških kasačev na deželi v dravski banovini. Ljutomerska reja ameriškega kasača je stara skoro 100 let in je posebnost svoje vrste, kajti nikjer v naši državi se ne goje toplokrvni konji v tem obsegu na deželi kakor prav v ljutomerskem srezu. Svoječasno se je avstrijska uprava zastoj trudila, da bi tudi v drugih krajih udomačila rejo ameriškega kasača. Zato je ljutomerska konjska pasma na svetovnem glasu. Ti konji se niso udeleževali samo na domačih dirkah, marveč tudi v inozemstvu ter se z velikim uspehom udeleževali lepoteh konkurenc celo na Dunaju in drugod. Razstava je važna tudi v gospodarskem pogledu, saj je znano, da najdejo dobri konji povsod kupce po razmerno ugodnih cenah, ki so neprimerno boljše kakor cene drugi živini. To je upoštevala tudi naša banska uprava, ki je v zadnjem času nabavila dobre ameriške žrebce, kakor so Peter Mozart, Plunger, Nepomuk, Casanova in Geldorados, ki bodo mnogo pripomogli k izboljšanju konjereje v ljutomerskem srezu. Na razstavi bo videti več potomcev teh žrebcev. Poleg teh pa bodo razstavljeni tudi znamenite plemenske kobile. Razstava bo obsegala štiri kategorije, in to: plemenske kobile z žrebeti, enoletniki, dvoletniki, triletniki in starejši konji ameriške kasaške pasme. V vsaki skupini bodo po tri nagrade in bo ocenjevanje v torek 16. t. m. ob 10. na razstavnem prostoru v Razlagovi ulici 5. Gotovo bo razstava privabila na Mariborski teden številne posetnike iz vseh delov države in inozemstva. Za razstavo je iz posebne naklonjenosti dala na

razpolago razstavni prostor in hleve pivovarna «Union».

* **Konkurz Kmetijske eksportne zadruge v Mariboru.** Višje deželno sodišče v Ljubljani je ugodilo pritožbi likvidatorja posmrtninskega oddelka Kmetijske eksportne zadruge v Mariboru dr. Vrečarja proti rešitvi mariborskega okrožnega sodišča. Na podlagi te določbe je razglašen nad imovino zadruge konkurz. Za konkurznega sodnika je imenovan dr. Franc Kovča, za upravitelja konkurzne mase pa odvetnik dr. Maks Šnuderl. Konkurne terjatve je prijavitelj do dne 30. septembra, prvi zbor upnikov bo 23. t. m. ob 10., občni ugotoviteljni narok pa dne 6. oktobra ob 10. v sobi 84. mariborskega sodišča v sodišča. Z odlokom višjega deželnega sodišča v Ljubljani stopa zadeva Kmetijske eksportne zadruge v Mariboru, ki je že od meseca februarja dalje vznemirjala duhove, v končno rešitev. Komisar zadruge in likvidator posmrtninskega oddelka dr. Vrečar je bil zaradi neprestano se množecih tožb za izplačilo posmrtnine prisiljen, predložiti konkurz zadruge, ja reši premoženje pred popolnim razbitjem. Dogajali so se primeri, da so osebe, katerih zavarovanci so umrli takoj drugi dan po sklepu zavarovanja, tožile zdaj zadruge za izplačilo posmrtnine. Tako je bila neka oseba zavarovana 29. januarja, umrla pa je že 30. januarja. Isto je bilo v drugem primeru, ko je nekdo dal zavarovati svojca 6., umrl pa mu je 7. februarja. Zdaj pa sodno zahteva izplačilo posmrtnine v znesku 142.000 Din. Taki primeri so se zadnje čase neprestano kopičili ter je število tožb naraslo nad 600. Premoženje zadruge znaša okoli 2.000.000 Din. Če se prizna upnikom celotno izplačilo posmrtnin, znašajo terjatve upnikov 24.000.000 Din. Vseh upnikov je okoli 19.000. Pred naravnost ogromno nalogo stoji sedaj mariborsko sodišče. Treba bo namreč vse te upnike pismeno obvestiti in 19.000 pisem napisati in razposlati ne bo šala. Skoro gotovo bo priznan upnikom le del izplačil, in sicer dejanski stroški, ki so jih imeli z vpisnino, pristopnino, članarino, vplačilo za 10 smrtnih primerov vnaprej in s podobnim. Za konkurznega upravitelja je imenovan dr. Šnuderl, ki je bil že do sedaj poverjen od komisarja zadruge s pravnim zastopstvom zadruge ter tako dobro pozna ves ustroj in poslovanje podjetja, kar bo upnikom gotovo v korist.

* **Polovična vožnja za kmetijski tabor na Krškem polju.** Za veliki kmetijski tabor na Krškem polju 14. t. m. je dovoljena polovična vožnja na vseh železnicah v državi, in sicer od 11. do 16. t. Na odhodni postaji naj se kupi cel vozni listek v Krško, kjer pa naj se ne odda, temveč shrani, ker velja z legitimacijo, ki se bo dobila na prireditvenem prostoru, za povratek nazaj.

* **Na kmetiskem taboru na Krškem polju** bo tudi veliko manifestacijsko in stanovsko kmetško zborovanje, na katerem bodo govorili minister Ivan Pucelj, minister dr. Kramer in več narodnih poslancev iz Srbije, Hrvatske in Črne Gore.

* **Prijave konj in kolesarjev za dirko na Krškem polju** sprejema do 13. t. m. g. Anton Gliha, Krško. Poznejše prijave se ne bodo vpoštevale.

* **Beg iz življenja.** V soboto dopoldne se je v Radvanju obesil 45letni vlakovodja Josip Kolar. Ko so ga našli obešenega na oknu, je bil že mrtev. Vse prizadevanje, da bi ga spravili k življenju, je bilo zaman. Kaj ga je pripravilo do obupnega koraka, ni znano. Pokojni je zapustil ženo in dva nepreskrbljena otroka.

* **Vsak zaveden kmet se udeleži velikega kmetškega tabora na Krškem polju,** da s tem dokaže svojo stanovsko zavest.

* **Franc Jožefova grenčica** nad vse milo učinkujoče odvajalno sredstvo.

* **Strela v Ihanu je ubila štiri goveda.** Med nevihto, ki je divjala pred dnevi okrog Ihanu, je udarila strela v hlev posestnika Čada v Biščah pri Ihanu. Ubila je štiri glave goveje živine, kar je za uboega posestnika dandanes silen udarec.

* **Najden utopljenec.** Od Dravi pod Vurbergom so našli utopljenca, ki je bil privezan za vrstico. Na glavi je imel precej globoke rane. Dognalo se je, da je utopljenec 16letni Albin Zunko, posestniški sin od Sv. Miklavža. V zvezi z zagonetno smrtjo se širijo najrazličnejše govornice. Resnico bo izkušalo dognati sodišče.

* **Pod Triglavom se je smrtno ponesrečila mlada planinarica 27letna Bogomila Smerkejeva iz Maribora,** ki je padla v prepad. Ponesrečena mladenka je izdihnila v rokah reševalcev.

* **Velike neurje s točo na Dolenjskem.** Po soparnem prejšnjem večeru je pričela 4. t. m. v zgodnjih jutranjih urah med hudim grmenjem divjati silna nevihta. Iz temnih oblakov, ki jih je veter gnal z veliko silo proti severovzhodu, je grozila polju poguba. Že čez nekaj trenutkov se je vlila ploha. Med hudim treskanjem se je vsula toča, ki je napravila zlasti veliko škodo na posevkih in nasadih v vasi Riglju, občina Poljane. Ko je vihar najhuje besnel, je strela udarila v gospodarsko poslopje posestnika Rudolfa Zamide v Podstenicah. Na kraj požara so prihiteli gasilci iz Podturna in Toplice. Gasilci so mogli požar samo omejiti, da se ni razširil na sosednja poslopja. Pri njihovem požrtvovalnem delu so jim pomagali domačini in ljudje iz Poljan. Posestniku je zgorelo tudi precej žita, nekaj gospodarskega orodja in ves letošnji pridelek sena in slame. Posebno občutno škodo je napravilo neurje na vinorodni Trški gori in Gričevju. V vinogradu grmske banovinske kmetijske šole je uničilo polovico grozdja.

* **Nevaren sršenov pik.** Posestnik Franc Mare z Mihovega je legel na domačem vrtu v senco, da se malo odpočije. Naenkrat pa je odnekod pribrenčal velik sršen in ga pičil naravnost na nos. Gospodar je začutil pri tem grozne bolečine in že je postal tudi ves moder in zatekel v obraz. Domači so poslali po duhovnika, ki je dejal nezavestnega moža v sveto poslednje olje. Pozno popoldne se je bolnik zopet zavedel in s težavo razodel začudenim domačim, kaj je doživel in kdo je povzročil njegovo nesrečo. Stanje se mu je polagoma izboljšalo in ni več nevarnosti za njegovo življenje.

* **Obup mlade šivilje.** V Zagrebu si je hotela končati življenje 18letna šivilja Mimica Špilerjeva iz Krškega. Ostala je doma in dopoldne izpila večjo količino octove kisline. Prihiteli so sosedje in poklicali rešilno postajo, ki je prepeljala Mimico v bolnico v brezupnem stanju.

* **Smrt pri kopanju.** Te dni se je kopal v Savi 22letni čevljarski pomočnik Vinko Ratej v družbi svojega brata in svakinje. Hotel je preplavati Savo proti južni strani na Kranjsko. Komaj pa je bil nekaj metrov od brega, je nenadno oнемogel in se pričel potapljati. Bilo je to v bližini Orehovega pri Sevnici. Ratej se je mudil šele tri dni v Sevnici. Uslužben je bil v Krškem, doma pa je iz Ledine pri Sevnici. Bil je zelo slabotnega srca, zaradi česar ga je brčkone zadela srčna kap.

* **Številne strele na Dravskem polju.** Huda nevihta je razsajala v noči 3. t. m. na Dravskem polju. Med neurjem je strela udarila v hlev posestnice Marije Turinove pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju, ki je bil na mah v plamenih. Ogenj je prešel tudi na svinjski hlev, skedenj, tri šupe in kolarnico. Živino in gospodarsko orodje so rešili. V gospodarskem posloju je hranil trgovec g. Jožko Beranič okoli 2700 kg cementa, nekaj železnine, razno steklenino in drugo, kar vse mu je uničil požar. Istega dne je udarila strela v ogel hleva posestnika Jožefa Kidriča v Spodnjih Jablanah. Strela je prodrla skozi steno v notranjost hleva ter ubila eno kravo. Nadalje je strela udarila v stanovanjsko poslopje posestnika Stefana Vuka v Dragonji vasi pri Cirkovcah. Strela je švignila skozi streho ter na razpelo užgala suh venec, oplazila stene in švignila v drugo sobo, od koder je prešla skozi klet v zemljo.

* **Po čudnem naključju rešeni.** Nedavno je divjala nevihta okrog Litije in je strela udarila v gozdarsko hišo v Stegajeku, občina Moravče, ki je last lesne družbe «Reke». Hiša je pogorela

do tal. Hiša ni bila zavarovana, ker jo je družba nameravala v kratkem popraviti. V njej je malo prej še stanoval gozdarski čuvaj g. Žitko s svojo rodbino. Zaradi nameravanega popravila pa se je g. Žitko preselil v Cerovco ter je na ta način rešil svoje imetje in obvaroval družino huđe nesreče. Malo pred nevihto so prišli iz gozda vedrit v hišo gozdar in tesači. Ko je hotel g. Žitko odkleniti vrata hiše, je ugotovil, da je ključ pozabil doma v Cerovci, zato so šli potem vedrit pod bližnje gospodarsko poslopje. Medtem pa je zadivjala nevihta ter je strela udarila v hišo. Srečno naključje je torej rešilo njega in tesače gotove smrti.

* **Naplavljenno žensko truplo.** Drava je pri Sv. Lovrencu na Pohorju naplavila žensko truplo, ki je ležalo v vodi že več dni. Utopljenka je stara okoli 25 let in močne postave. Truplo so pokopali na pokopališču pri Mariji v Puščavi.

* **Huda nevihta s strelami.** Predzadnje sredo zjutraj so se pripodili črni oblaki nad Ptuj in okolico. Hud naliv je spremljalo skoro eno uro trajajoče treskanje. Strela je udarila v zvonik prostiške cerkve in v bližino glavarstva, kjer je pokvarila telefonsko omrežje. Številne strele so tresnile tudi v strugo Drave. V Vičavi je udarila strela v bližino hiše g. Petka. Gospodinja je bila zunaj in je torej pripisati le naključju, da je ostala nepoškodovana. Strela je zanelila tudi požar pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju pri posestniku Turinu. Zgorelo je gospodarsko poslopje. Škode je okoli 20.000 Din. Po nevihti je začelo rahlo rositi, vendar pa se je nebo že proti 10. zjasnilo. Polja so se vsaj za silo namočila in tudi ozračje se je po neznosni sopari nekoliko ohladilo.

* **Velik požar.** Pred dnevi popoldne je nastal požar v stanovanjski hiši posestnika Antona Turkuša v Doleni, ko je bila družina pred hišo pri obedu. Goreti je začel lesen dimnik na strehi, ki je bila slamnata, zaradi česar je bila hiša na mah v plamenih. Ker se je hiše držalo gospodarsko poslopje, je tudi to zgorelo do tal. Ogenj je nastal najbrže zaradi tega, ker je gospodinja v štedilniku malo bolj zakurila. Krivda na požaru ne zadene nikogar.

* **Požar v Domžalah.** Nedavno je nastal velik ogenj v hiši Marije Flisove v Domžalah. Goreti je začelo na podstrešju pod dimnikom. Hišno in drugo opravilo so sosedje delno rešili. Na pogorišče so prihiteli najprej gasilci iz Stoba, pa motorka ni delovala, zato niso stopili v akcijo. Gasili so gasilci iz Domžal in Vira. Gasilci iz Trzina pa so se vrnili, ker je bila nevarnost že odstranjena.

* **Obsodba zaradi uboja na Jezerskem.** Pred ljubljanskim senatom so se zagovarjali 20letni samski voznik Jože Kern, 23letni mehanik, sedaj trgovski potnik Josip Banfy, po rodu iz Moščancev pri Murski Soboti, in 25letni voznik Miha Dolinšek. Prvi je obtožen uboja orožnika kaplarja Stojana Narančiča, drugi nagovarjanja k uboju in tretji javnega nasilja. O žalostnem dogodku, ki se je nedavno izvršil pred Grabnerjevo gostilno na Zgornjem Jezerskem, smo takrat pisali. Že v preiskavi je prvi obtoženec vse priznal, na Banfyja pa je zavračal krivdo, da ga je nagovarjal k napadu. Kern je na razpravi skesano priznal krivdo uboja, a je zdaj prekllečeval, da bi ga nagovarjal Banfy. Tretji obtoženec je izjavil, da je orožnika le z roko sunil od sebe, ko ga je hotel na cesti udariti z lato. Priče so opisale, kako je prišlo do žalostnega spopada na cesti pred gostilno. Obsojen je bil, Jože Kern zaradi zločina uboja na eno leto strogega zapore, Josip Banfy in Miha Dolinšek pa sta bila oproščena. Sodišče je pri Kernu upoštevalo vse olajševalne okolnosti, zlasti odkrito priznanje, mladoletnost in do sedanjo neoporečnost.

* **Nad osebni avto so se spravili trije pijani fantje v bližni Tomažičeve gostilne v Hočah.** Ko je namreč avto privozil bliže, so se postavili fantje na sredino ceste in se niso hoteli umakniti vozilu. Pri tem je eden udaril po šipi, jo zdrobil

ter povzročil tako nad 1500 Din škode. Lastnik avtomobila je sirove pobaline prijavil orožnikom, ki so jih aretirali in privedli v zapore mariborskega okrožnega sodišča.

* **Dve žrtvi pobalinskega divjaštva.** V nedeljo popoldne so lukovski gasilci priridili veselico. Vse je bilo do pozno v noč dostojno in mirno, le neka skupina desetih fantov je rogovila po veseličenem prostoru. Ker se ni nikdo dosti zmenil zanje, so zapustili veselični prostor in začeli razgrajati po cesti. Kmalu nato so zapustili veselico 26letni delavec iz Trnovič Vinko Novak, njegov brat Anton in 30letni posestnik Fran Klopčič iz Prevoj. Šli so po cesti v mirnem razgovoru. Ničesar hudega sluteči so prišli do skupine desetih fantov, ki je nanje navalila s koli in noži. Besni napadalec so napadli najprej Klopčiča, ki se je kmalu nezavesten zgrudil na tla. Dobil je močan udarec s kolom v desno senco, a z nožem sunek v glavo skozi gasilsko čepico. Za drugo žrtev so si napadalec potem izbrali Vinka Novaka, ki so ga pretepli s koli in noži. Klopčič je umrl kmalu potem, ko so ga prenesli v sosedno hišo. Fantje so nato pobegnili. Med stanovalci št. Vida je nastalo veliko razburjenje. Po poboju so poklicali iz Lukovice zdravnika dr. Komatarja, ki je ugotovil pri Klopčiču smrt zaradi izkrvavitve, smrtno nevarno ranjenega Vinka Novaka pa je obvezal in odredil prevoz v Ljubljano. Vinkov brat Anton je dobil le lažje poškodbe. Podivjanost fantov je izzvala med prebivalstvom splošno ogorčenje. Vsi zlasti sočustvujejo s pokojnim Klopčičem, ki je bil marjiv in miren posestnik. Orožniki iz Lukovice, ki so bili o napadu takoj obveščeni, so uvedli poizvedbe in aretirali glavne krivce. Sirovi morilec zaslužejo temeljito kazen.

* **Dobovski vlomilci razkrinkani.** Ko je nedavno jutro trgovec Kovačič v Dobovi odprl trgovino, je začuden zrl v prazne predale. Čez noč so mu tatovi odnesli za 50.000 Din plena. Do njega pa so prišli skozi zamreženo dvoriščno okno, ki so ga vlomili. Težko je bilo sklepati kaj pravičnega o tatovih, toda po marljivosti dobovskih orožnikov pod vodstvom komandirja Zupnika in pravčasni obvestitvi sosednje postaje v Savskem Marofu je bila odkrita prava sled za tatovi. Našli so jo v vasi Hrastini pri Mariji Gorici. Tatinska družba je že dlje časa prodajala razno ukradeno blago po izredno nizkih cenah kar sredi gozda v Črnem bregu. Okrinkan tolovaj s karabinko poleg sebe je izvrševal to delo, neka ženska pa mu je donajala hrano. Ko so orožniki primerno trdo prijeli kupce, so prišli tudi do tatov samih. Že drugi dan so našli precej ukradenih reči pri osumljencih. Sodijo, da je družba štela 10 do 14 ljudi, od katerih so prvo četvorico ulovili že takoj drugi dan, a tretji dan še drugo četvorico.

* **Novorojenček s prerezanim vratom.** Pretekli teden je v Dobrunjah neki kopalca opazil v grmovju manjši zavoj. Ko ga je potegnil iz grmovja in odprl, so presenečeni kopalci opazili v njem novorojenčka. Dete je imelo prerezan vrat. Novorojenček je bil zavrt v žensko srajco in plenice, v vodi je moral ležati že nekaj dni. Kopalci so o najdbi obvestili orožnike, ki so trupelce nesrečnega deteta prenesli v mrtvašnico k Sv. Duhu, občina Dobrunje, obenem pa obvestili policijsko upravo v Ljubljani in državno tožilstvo. Kdo je brezsrčna mati, še niso mogli ugotoviti. Na plenicih je monogram E. A., ki je edina sled za detomorilko.

* **Oče s sekuro nad sina.** V Martinji vasi, občina Prapreče, se je predzadnje nedeljo pojavil pred hišo svojega očeta 26letni Franc Zupančič v družbi z 31letnim Petrom Koširjem, sinom svoje mačehe. Zupančič se je namreč pred meseci zaradi nesoglasja med njim in 65 letnim očetom Mihaelom preselil k svoji mačehi, ki živi ločeno od moža, odnosno očeta Mihaela. Ko sta bila Košir in sin France pred hišo starega Zupančiča, je sin poprosil očeta, ki je stal pred hišo, za cipec, češ, da ga nujno potrebuje, ker namerava iti v sosednjo vas mlatiti. Ker mu oče na njegovo prošnjo ni hotel ničesar odgovoriti, je sin Franc dodal: «Ali bo kaj ali ne?» Tedaj je stari mož pomislil in dejal sinu: «Le malo počakaj, boš

takoj dobil.» Oče je nato skočil v hišno vežo, z njim pa tudi starejši njegov sin, 28letni Lojze, ki stanuje na očetovem domu. Oba sta se kmalu vrnila, oče s sekuro, sin Lojze s kratkim železnim drogom, in navalila na oba fanta, oče na sina Franca, sin Lojze pa na mačehinega sina. V hipu je dobil sin Franc od očeta udarec po sredi glave, da se je takoj oblit s krvjo zgrudil na tla. Med tem pa je pobil Lojze z drogom tudi njegovega spremljevalca Koširja, ki je dobil močan udarec preko desne strani glave. Oba ranjenca sta dobila prvo pomoč od sosedov, nato pa sta bila prepeljana z vlakom v bolnico usmiljenih bratov v Novem mestu.

* **Neznana sleparja.** V zadnjem času sta se pojavila na deželi dva neznana možka, ki ponujata ljudem blago z vzorci. Te vzorce pa sta na zvičajen način izvalila po neki ženski od ljubljanske tvrde Drago Schwab. Blago ponujata po zelo nizki ceni, samo da izvabita od strank predjem, stranke pa blaga seveda nikdar ne dobe. Oba sleparja se poslužujeta naročilnic s ponarejeno štampiljko «Drago Schwab, Ljubljana, Dvorni trg 3.» Eden sleparjev je star okoli 30 let, visoke postave, obrit, oblečen v čedno sivo obleko, pokrit z zelenim klobukom in obut v rjave čevlje. Drugi slepar po opisu ni znan. Občinstvo opozarjamo, naj bo previdno.

* **Tat, ki je ukradel 20 koles.** Te dni je orožništvo na Igu prijelo nekega Ludovika Bernika iz Kozarij pri Ljubljani in nekega 22letnega fanta. Orožništvo ju je osumilo, da sta kradla okoli Iga po vaseh kolesa. Sum se je izkazal umesten, zakaj po dolgem izpraševanju se je Bernik vdal in priznal, da je ukradel letos okoli 20 koles. Od teh tri v Ljubljani, in sicer dva v Mestnem logu koscem, ko so kosili, in enega nekemu kmetskemu fantu v Črni vasi. Kradel je največ okoli Dravelj, Brezovice in Iga. Večino koles je prodal nekemu Jožetu s Karlovške ceste, ki jih je prodajal naprej. Tri kolesa je prodal nekje v bližini Velikih Lašč.

* **Roparski napad.** V Bukovici bivata dve že priletni sestri Ivana in Marija Grdenovi. Nedavno popoldne sta prišla k njima dva možka prosit za miloščino. Dobila sta kruha. Kmalu nato pa je nastal hud vihar s silnim nalivom. Možka sta se vrnila nazaj v hišo in z odprtim nožem napodla obe sestri, češ, naj jima izročita ves denar. Slabotni ženski, da bi si rešili življenje, sta roparjema izročili svoje prihranke. Prestrašili sta se pa tako silno, da se je bati, da se bo eni omračil um. Šentvidski orožniki hudodeleca vztrajno zasledujejo.

* **Telesno zaprtje, slaba prebava, abnormalno razkrajanje in gniloba v črevesu, pomnožena vsebina kisline v želodčnem soku, nečistost kože na obrazu, na hrbtu in prsih, prisadni turi, marsikateri katari, motne sluznice preidejo z uporabo naravne «Franc Jožefove» grenčice.** Številni zdravniki in profesorji uporabljajo «Franc Jožefovo» grenčico že desetletja pri odraslih in otrocih obeh spolov z največjim uspehom. «Franc Jožefova» grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Ali je morilec Gorgulov blazen ali ne

«Ko so Gorgulovu, ki je umoril predsednika francoske republike Doumerja, prečitali smrtno obsodbo, je zaklical, da želi čim prej umreti. V zadnjem trenutku je pa le podpisal prošnjo za pomilostitev in tako se je usmrtitev zavlekla. Zdravniki za duševne bolezni si še zdaj niso na jasnem, ali je Gorgulov pri zdravi pameti ali ne. Trije znameniti zdravniki so še pred obravnavo izrazili dvom, da bi bil Gorgulov pri zdravi pameti. O pismu, ki ga je poslal slavni zdravnik za duševne bolezni dr. Legrain Gorgulovem zagovorniku, smo že poročali. Dr. Legrain pravi, da ni nobenega dvoma, da je Gorgulov blazen. Tik pred umorom je mnogo pil in je bil naslednjega dne le na pol trezen. To je stanje, ki v njem vsi pijanci zločinci store zločine.

Toda to mučno vprašanje še vedno ni rešeno. Postaja pa tem mučnejše, ker je odvisno od njega človeško življenje. Zagovornik Gorgulova Geraud je izjavil pred poroto: Dan po usmrtitvi bomo vedeli, kdo je imel prav, jaz ali državni tožilec, ali dr. Legrain ali dr. Truelle. Zadnji namreč trdi, da Gorgulov sicer kaže nekatero znake duševne neurejenosti, ki bi mogli biti pri Francozu sumljivi, dočim jih pri Rusih lahko često opažamo. Vprašanje, ki nanj niso mogli odgovoriti, naj bi torej dobilo odgovor šele pod rokami zdravnika raztelesovalca. To je vsekakor čudno, da bi se dala duševna bolezen človeka ki naj bi Gorgulovo truplo raztelesil, je pa izjavil, ki na jbi Gorgulovo truplo raztelesil, je pa izjavil, da more raztelesovalec ugotoviti duševno bolezen samo v primeru, če so v možganih dotičnega človeka hude poškodbe.

Dočim o Gorgulovu razpravljajo pravniki in zdravniki, pa sedi on v celici na smrt obsojenih in čaka svojo usodo. Vse kaže, da bo kasacijsko sodišče potrdilo smrtno obsodbo in da Gorgulov ne pojde v umobolnico. Edino predsednikova pomilostitev bi ga še lahko rešila. Baje je prosila za pomilostitev sama Doumerjeva vdova. Gorgulov presedi po cele dneve za mizo med čitanjem in pisanjem. Roke ima proste, noge pa v okovih, tako da lahko dela samo kratke korake. Prosil je, naj mu prineso Dostojevskega roman «Zločin in kazen». Hrano dobiva po želji in tudi kaditi sme. Vstane vsak dan ob 6. in se sme eno uro izprehajati po dvorišču. Pred njegovo celico stoji noč in dan paznik, ki strogo pazi naj. K obsojencu smeta zahajati njegova žena in njegov zagovornik.

Gorgulova žena prihaja k možu skoraj vsak dan. V kratkem bo porodila. Najstrašnejša je njena usoda. Kot preprosto in nelepo dekletje s skromno doto je iskala moža po novinah; dobila je zdravnika in «književnika». Večje sreče pač ni pričakovala. Seveda pa ni mogla slutiti, da postane njen mož zločinec in da bo morda vdova moža, ki bo končal svoje burno življenje pod giljotino.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

VA POŽARA.

Mala Nedelja, avgusta. Pretekli teden v četrtek okrog polnoči se je oglasila gasilska tromba in začelo je biti plat zvona. Nastal je namreč požar pri vdovi Kranjčevi-Zorčevi ter uničil gospodarsko poslopje s senom in opravljenim snopjem. Razširjenje ognja so preprečili vrli gasilci, ki so z velikim naporom gasili do ranega jutra.

V petek zvečer pa je gorelo v sosednji vasi, v Senčaku. Oba ognja je skoro gotovo zanetila zločinska roka. Požigi se v naših krajih vedno bolj širijo, a požigalca ni mogoče izslediti. Upati pa je, da bo zlikovec naposled le prišel v roke pravici.

ZAKLAD CARJA DUŠANA.

Prizren, julija.

V Sredski, vasi v prizrenskem srezu, živi 90letni Stanko Dimič, ki je pred kakimi dvajsetimi leti popolnoma oslepel. Mož pa je vzlic starosti duševno in telesno še dosti čil in krepak, toda nekaj mu vendarle ni prav, zakaj pred kratkim je prišel v vaški občinski urad ter prosil, sklicuje se na visoko starost in možnost, da v kratkem ugasne, naj zabeležijo neko njegovo gotovo zelo važno izjavo.

Čika Stanko je povedal, da se vzdržuje v njegovi rodbini že stoletja sporočilo, ki se čuva kot največja skrivnost in ki jo izroča rodbinski poglavar pred smrtjo svojemu nasledniku pod prisego, da bo varoval tudi on skrivnost prav tako, kakor so jo predniki. Ker pa nima on pravega naslednika, ko mu je padel sin med bolgarsko vojno, zato se čuti dolžnega, stvar razkriti oblastvu. Gre za zaklad carja Dušana ogromne vrednosti in za njegovo carsko krono. Starec ve popolnoma natanko, kje je oboje zakopano, in je

pripravljen, oblastvu pokazati tisti kraj. Najprej je treba odkopati ves zaklad, naposled pa šele krono. To mu je sporočil oče, ležeč na smrtni postelji.

Občinski urad je Stankovo izjavo sporočil na višje mesto, ki je ukrenilo, naj se preišče, ali je starčevu pripovedovanje resnično ali samo izmišljeno. Pa so odšli raziskovalci po poti, ki jim jo je narekoval slepi očanec. Strmo je šlo v skoro nedostopne hribe, kake tri ure daleč, po kamenitem svetu, polnem gadje zalege. Raziskovalci so ubili več strupenih kač. Tako so prišli do podnožja zelo strmega pečevja, na katero niso mogli splezati brez lestvic in vrvi. Od spodaj so videli zgoraj ostanke zidovja in v njem precej veliko, nekdanje pobeljeno odprtino, poleg nje pa neki znak, o katerem je trdil Dimič, da je grb carja Dušana. Na desni strani strme pečine, nekoliko niže, so našli raziskovalci duplino, do katere so mogli splezati. Spoznali so na prvi pogled, da je nekoč v duplini nekdo prebival. Na duplinski steni sta bila vklesana dva križa.

Starčeva povest potemtakem nikakor ni izmišljotina, vsaj toliko ne, da se je uporabljal ta kraj zares za neke posebne namene. Ali je pa na tem kraju res zakopan zaklad carja Dušana z njegovo carsko krono, o čemer ve pripovedovati tam doli ves narod silno veliko, je seveda drugo vprašanje. Ker ni izključeno, da so v tem skritem kraju, kamor morda že stoletja ni prihajala človeška noga, skrite izredne starine, se je ukrenilo vse potrebno, da strokovnjaki kraj preiščejo. Ako bi se našel zares zaklad carja Dušana, ki najbrže dejanski ni bajka, bi nam kajpak prišel zelo prav v sedanjih hudih časih...

DOZIVLJAJI SLOMŠKOVEGA OREHA.

Ponikva ob juž. železnici, avgusta.

Orjaški oreh sredi slikovite naše vasi je slednjič tudi doživel uresničenje polstoletnih sanj tukajšnjega prebivalstva, da se razliva in pretaka po jeklenih žilah in žilicah tja do najbornejše kočice «ono najboljši vince», katero je opeval in priporočal naš narodni buditelj rojak Anton Martin Slomšek.

Zgradba vodovoda je srečno zaključena, in to pri najnepovoljnejših gospodarskih razmerah, katerim so se vrhu tega pridruževale raznovrstne težkoče, težavne zemске ovire, ki so zahtevale skrajne previdnosti in velikih stroškov. Vodovodna naprava je za Ponikvo ogromnega življenjskega in gospodarskega pomena. Kljub neznatnim zajetim vrelcem je dotok vode tako močan, da krije vse dnevne potrebe in razen tega ostane vsa rezerva za požare popolnoma nedotaknjena. Velika radost je zavladala med našimi gospodinjami, ki se niso mogle takoj uživati v ta nenavadni pojav, ko je prvič brizgnil sijajoči curek iz vodovodne pipe tik domačega ognjišča ter prinesel s seboj kos novega življenja.

Naš starikavi in častitljivi oča, Slomškov oreh, najverodostojnejša priča zadnjih stoletij, bo zabeležil ta zgodovinski dan zgradbe gotovo med najvažnejše pridobitve našega kraja, saj je prisotstvoval vsemu razvoju vodovodne akcije še pred vojno kakor tudi sedanjemu poteku gradnje od začetka do konca. Izpod košatih in mahovitih obrvi je večkrat opazoval razne razburljive prizore, gledal mrzlično vrvenje in zbegane obraze zadrugarjev, ko se je voda z dosledno trmo upirala gradbenemu načrtu, prisluškoval je tudi tajinstvenim pogovorom naših nejevernih Tomažev in raznoterim ugibanjem starih očancev cele srenje. Tu pa tam je ujel na svoje uhlje skrivnostna ocenjevanja maloštevilnih puntarjev in skritih zabavljačev ter se jim čudil. Pač pa je z viteškim ponosom zrl na mlajši rod in žilavo vztrajnost, ki ni klonila pod pritiskom razrvanih gospodarskih razmer, kajti čut gospodarske skupnosti je bil krepkejši in odločilnejši, da se mu je morala umakniti okostenela konservativnost. Po dolgotrajnih borbah je vendar dočkal tristoletni starček radostni trenutek prvega vodnega curka iz zelenih buštiških dobrav ter si je v žgočem julijskem

solncu ohladil široko plešo in si še pred zatonom svojega življenja osvežil lišajasto lice. Ko' vesten zgodovinar gotovo tudi ne bo pozabil beležiti v svojo vaško kroniko z debelimi črkami one sinove, ki so pozabili na zlate resnice naših prvih oračev slovenskega združništva: Vsi za enega, eden za vse.

Ni več daleč dan slovesne otvoritve vodovoda. Dne 21. t. m. si bo ogrnil častitljivi starosta svatovsko oblačilo na svoje grčave in rogovilaste ude, da se bo radoval tudi on v širšem krogu svoje številne zadruge velikega praznika vstajenja in gospodarske obnove vasi ter prisotstvoval zadružni minifestaciji.

In še nekaj! V popoldanskih urah bo zbral pod svojo gostoljubno široko senco pestre množice svojih vrlih sokolskih sinov in hčera od blizu in daleč ter z očetovskim veseljem gledal strumno korakajoči sprevod na telovadišče, kjer bo Sokol polagal letni obračun požrtvovalnega dela.

SOKOLSKE PLAVALNE TEKME ZA PRVENSTVO CELJSKE ŽUPE.

Rimske Toplice, avgusta.

Kakor smo že poročali, se bodo v nedeljo 14. t. m. ob priliki javnega nastopa Sokola Rimske Toplice-Šmarjeta vršile dopoldne ob pol desetih na novem sportnem kopališču v Rimskih Toplicah župne plavalne tekme za vse področje celjske sokolske župe. Takoj po tekmah v plavanju sledi tekme v odbojki, a popoldne ob 16. bo javni nastop na letnem telovadišču poleg hotela «Stare pošte». Tekmovalo se bo v hrbtnem plavanju, prsnem in poljubnem plavanju za vse vrste. V skokih pa je določena za člane in moški naraščaj višina 350 m, a za članice in ženski naraščaj 130 m. Člani in moški naraščaj imajo pri skokih iz višine tri poljubne skoke, medtem ko imajo članice in ženski naraščaj le po dva poljubna skoka.

Ponovno vabimo članstvo celjske sokolske župe, da se polnoštevilno udeleži plavalnih tekem za župno prvenstvo. Posetniki naj se izvolijo (člani in nečlani) na dan zleta zglasti takoj pred početkom plavalnih tekem pri društvenem prosvetarju, ki bo vršil obveščevalne posle na kopališkem vzvišenem prostoru, kjer bodo tekme, ter obenem izdajal potrdila za polovično vožnjo, izkaznice za popust v termalnih kopelih v gornjem kopališču, poverilnice za skupen obed v posameznih hotelih po znižanih cenah 8 Din za osebo kakor tudi vsa nadaljnja potrebna pojasnila. Vabimo brate in sestre, iskrene prijatelje lepih Rimskih Toplic in vse sokolstvu naklonjene, da nas ta dan ob petletnici obstoja našega društva počaste s posetom in si ogledajo delo v naši šmarjetski dolini.

Pri tej priliki sporočamo vsem, ki so podprli gradnjo Sokolskega doma v Rimskih Toplicah z odkupom srečk naše loterije, da se ta zaradi nastalih težkoč ne bo vršila, kakor je bilo določeno, 15. t. m., ampak je preložena na prihodnje leto. Vsi oni, ki so odkupili srečke, naj blagovolijo potrpeti. Njihove srečke ostanejo seveda veljavne. — L. T.

UZUENIŠKI DOGODKI.

Vuzenica, avgusta.

Pred dobrim mesecem smo poročali o društvenem delovanju, danes naj sledi nekoliko občinskih novic. Občinski obračun za leto 1931., ki ga je odbor na seji 17. julija odobril, izkazuje 115.000 Din dohodkov, izdatkov pa 117.000 Din. Torej je 2000 Din primanjkljaja. Med dohodki so glavne postavke te-le: lovnina 4500, občinske takse 2300, javne naprave (podpore in odkupnine za ceste) 10.700, razno 1200, doklade na davke 49.300, trošarina na alkoholne pijače 40.600, druge davščine 6400 Din. Izdatke pa sestavljajo: davki 100, občinska uprava 22.000, redarstvo in cestna razsvetljava 3500, za ceste 32.200, zdravstvo 4850, za uboge 8300, za šole 40.000, za kmetijstvo 3000 in razni izdatki 3050 Din.

Kljub hudi krizi in velikemu pomanjkanju denarja je gradbena podjetnost izredno živahna. V prvi polovici leta so bila podeljena gradbena dovoljenja: Mariji Sevnikovi, katere hišica v spodnjem trgu nasproti Zieglerjeve gostilne bo kmalu gotova; Janezu Spalirju v Dravčah, ki ima hišico tudi že pod streho; Rudolfu Polnerju, ki si bo zgradil hišico na Gmajni poleg Glažerja, in Antonu Markiču, ki si je tudi že izkopal temelje na poti med Zlabnikom in Mrakom.

V nedeljo 31. julija je slavilo domače gasilno društvo 40letnico delovanja in je bila ta proslava zvezana z letom gasilne župe korolanske. Ves trg je bil slavnostno okrašen. Slavoloki, drevesca in zastave so izražale že na zunaj pomemben dogodek. Sprevod se je pomikal ob pol 15. iz Sokolskega doma skozi spodnji trg k cerkvi, kjer so bili nagovori, nato pa praktična gasilna vaja v spodnjem trgu. Veselo razpoloženje se je pa prav razvilo šele pri veselici na prostoru Sokolskega doma, ki je trajala pozno v noč.

SMRT MARLJIVEGA DRUŠTVENEGA DELAVCA.

Vrhnika, avgusta.

V ljubljanski bolnici je za vnetjem možganske mreže preminil 23. julija delaven narodnjak in naprednjak g. Ivan Rosenwirth starejši z Verda pri Vrhniki. Rodil se je v Rožni dolini na Koroškem. Na Vrhniko je prišel leta 1897. in nastopil službo delovodje pri opekarni. Ze takoj v začetku se je začel udejstvovati v takratni Čitalnici kot dober igralec in tamburaš. Bil je član Jugoslovenske Matice in Sokola. Ves čas — 35 let — je bil navdušen član gasilnega društva in vodja brizgalne. Zanimal se je tudi za kolesarski sport. Od leta 1920., to je od ustanovitve, je bil član Delovodskega društva in dolgo let podporni član Društva rokodelskih pomočnikov. V prejšnjih letih je bil vnet lovec.

Pokojujnik je vso svojo številno družino vzgojil v strogo narodnem in sokolskem duhu. Kot napreden in naroden mož je bil tudi naročnik «Domovine», ki jo je pomagal širiti po tukajšnji okolici.

Pogreb priljubljenega in spoštovanega moža se je vršil na Verdu ob veliki udeležbi občinstva. Na zadnji poti so ga spremljali tudi Sokoli s praporom. Bodi mu ohranjen časten spomin! Njegovim svojcem naše iskreno sožalje!

PREKMURSKI GLASNIK

NOČEN POŽAR.

Pečarjevci, avgusta.

Pri nas smo imeli v teku devetih mesecev štiri večje požare. Zadnji požar je bil v sredo 3. t. m., ko je ponoči okrog 22. ure začelo goreti pri posestniku Janezu Banfiju gospodarsko poslopje. Na kraj požara so takoj prihitali domači, potem moščanski, šalamenski, dankovski in bodonski gasilci. Gasilo je pet brizgaln.

Požar je uničil vse poslopje, okoli trideset metrskih stotov sena in toliko slame. Škoda je občutna. Kako je ogenj nastal, še ni pojasnjeno.

Požarna nesreča pri mlačvi. Nedavno je bil v Čentibi pri Dolnji Lendavi nevaren požar. Pri posestniku Martonu so mlatili z mlatilnico na motorni pogon. Baš so opravili delo in so ljudje odšli k južini, ko so na mah zajeli plameni oslico nove slame. Dasi so pričeli ljudje takoj gasiti, nesreče niso mogli več preprečiti. Izredno suho vreme je povzročilo, da se je takoj vnel vsak predmet, ki se ga je plamen dotaknil. Za slamo je pričelo goreti gospodarsko poslopje pri istem posestniku, nato pa sta se vnela še gospodarsko poslopje in ogromna oslica slame soseda Vide. Gorelo je s silnim plamenom in s tako naglico, da je v eni uri bilo uničeno vse. Uničenega je bilo tudi okrog 50 stotov zrnja pri obeh posestnikih. Gasilci so se potrudili da so oteli sosedna

poslopja. K sreči je bilo mirno vreme in je tako bila obramba sosednih poslopij mogoča. Kaj je povzročilo požar, ni točno dognano, pravijo pa, da je iskati vzrok pri stroju.

Velik požar zaradi iskre iz mlatilnega stroja. Te dni je nastal nevaren požar na madžarski strani. Na kraj nesreče so odšli tudi naši gasilci iz Hodoša z dvema brizgalnoma. Ko so prišli v vas Kotormany, so bila poslopja več posestnikov v plamenih. Zaradi velike suše in ker so bile stavbe delno pokrite s slamo, se je požar z veliko naglico širil in je bilo gašenje skoro brez pomena. Redki vaški studenci so bili kmalu izpraznjeni, tako da je bila velika nevarnost za ostala poslopja v vasi. Številna gasilna društva so se omejila na omejevanje požara, kar se jim je slednjic posrečilo. Kakim šestim posestnikom je zgorelo vse do tal. Vzrok požara je bila velika lahkomišelnost. Pri posestniku Balogu Sandoru so mlatili z mlatilnim strojem na parni pogon. Lastnik mlatilnice je postavil parni stroj tik šupe, v kateri je bilo žito. Na opozorilo drugih, da je to menda nevarno, jim je lastnik dal garancijo, da se ne bo nič zgodilo. Komaj pa so zmlatili nekaj snopov, je iskra preskočila iz stroja v slamo in jo zažgala. Ko je lastnik mlatilnice videl, kako zajema plamen poslopje za poslopjem, je zbežal. Ko so nesrečnika pozneje šli iskati, so ga našli doma obešenega. Pri požaru je seveda zgorel tudi mlatilni stroj in je škoda že samo pri tem prav velika.

Skešan vlomilec. Siromašna vdova Ana Hožjanova na Srednji Bistrici je postala žrtev brezvestnega vlomilca. Pri belem dnevu ji je nekdo v njeni odsotnosti odnesel iz omare 2400 Din, katere ji je poslala iz Francije hči. To je bilo njeno edino premoženje. Kmalu se je raznesel glas o dogodku po vsej vasi. Ljudje so začeli ugibati, kdo bi bil tat. Vsi znaki so kazali na to, da je vlomilec razmere v hiši dobro poznal. Zažele so se tudi preiskave, ki pa niso rodile uspeha. Medtem pa se je primerilo nekaj izrednega. Na vdovin hlev je bilo nastavljenih 1500 Din. Tat je gotovo slišal govorice, uboga vdova se mu je najbrž zasmilila in je ta denar vrnil. Ostalo je gotovo že zapravil.

NAŠI NA TUJEM

Srebrno poroko sta obhajala v krogu svoje družine in prijateljev rojaka g. Alojzij Leskovar in njegova soproga Cecilija. Zvestima bralcema naše «Domovine» naj bo naklonjeno še mnogo let!

Ameriške novice. Slovenski mladenič Tone Luzovič, ki je aprila letos v prepiru ustrelil svojega očeta, se je za svoj zločin nedavno moral zagovarjati pred sodiščem. Obsojen je bil na deset let ječe, ker je star šele 17 let, zakon pa ne dopušča smrtne kazni za obtožence po 18 leti. Obtoženec je pred sodiščem izjavil, da je ustrelil očeta, ker je ta pogosto pretepal mater. Tone je poljubil svojo mater, ki je prisostvovala sodni obravnavi ter se poslovil od svojih tovarišev srednješolcev, ki so mu čestitali k izidu sodne obravnave. — V Calumetu je umrl med našimi tamkajšnjimi naseljenci dobro znani rojak Jakob Stariha, star 66 let, po rodu iz Semiča v Beli Krajini. V Ameriko je prišel pred 47 leti. Delal je v rudniku. Imel je 17 otrok, od katerih je 13 še živih. — V Milwaukeeju je po dolgotrajni bolezni preminil Franc Žugelj, star 43 let, doma iz Bele Krajine, odkoder je prišel v Ameriko kot trinajstleten deček. Pokojnik zapušča ženo Marijo in tri nepreskrbljene otroke, ki bodo pravi revčki, ker se mati nahaja v umobolnici. — Istotam je umrl v visoki starosti 86 let Slovenec Janez Komar, doma iz Spodnjih Kraš v Savinjski dolini. V Ameriko je prišel pred 23 leti. — Po dolgotrajni bolezni je preminila v naselbini Toolu splošno priljubljena žena Marija Sodeva v starosti 61 let. Doma je bila iz Vinice na Dolenjskem. V Ameriki je bila 42 let. Zapušča moža, dva sina in hčer. — V premogovniku v Adams-

burghu se je udrl strop. Nesreča je zahtevala več človeških žrtev, med temi tudi našega rojaka Martina Lužarja. — V Clevelandu je preminil rojak Josip Milavec v starosti 51 let, po rodu iz Dvorske vasi na Dolenjskem. Zapušča ženo Marijo, sina in dve hčeri.

ŽENSKI VESTNIK

Gliste kot hrana za kokoši

Ako hočemo pri perutninarstvu doseči večje uspehe, moramo nuditi kokošim kar najboljšo in najtečnejšo krmo. Posebno je mladim kokošim, piščancem potrebna tečna hrana. Gliste in drugi črvi (na primer črvi, ki živijo v moki) so kaj dobra piča.

Zato si priredimo jame, tako imenovane pasti za gliste, in sicer na vlažnem kraju in v senci. V ta namen izkopljemo navpično jamo v zemljo, narežemo slame na 30 cm na dolgo in jo pokoncu postavimo v to jamo, vmes pa natrosimo starih storžev, gnoja in slično. V enem mesecu bo v jami vse polno glist. Zdaj vzamemo vse skupaj iz jame, slamo posušimo, gliste pa damo kokošim. V jamo pa postavimo spet slame in gnoja, kar po potrebi obnovimo, in kmalu se bodo spet nabrale gliste.

Ako imamo več prostora, si priredimo več takih jam, tako da imamo vse leto in jeseni vedno dovolj te prekoristne mesne piče, ki nas ne stane prav nič. Kokoši nam bodo pa to poplačale z obilnimi jajci, in okusnim mesom.

Za kuhinjo

Hrušove rezine. Umesi na deski v testo: 40 dek moke, 10 dek sirovega masla, 10 dek sladkorja, osminko litra smetane, malo soli, en pecilni prašek ter eno jajce. Umeseno testo razvaljaj v velikosti pekače in ga položi na pomazano pekačo, katero postavi v pečico za šest minut, da se testo bolj suši kakor pa peče. Nato vzemi pekačo iz pečice in naloži po testu na drobno narezanih in olupljenih hrušk. Potresi še z mandeljni ali orehi in s sladkorjem, potem peci dalje, a ne v prevroči pečici. Pečeno in hladno zreži na poljubne rezine.

Telečja glava v omaki. Telečjo glavo razsekaj na majhne kose in jo kuhaj v slanem kropu, da je na pol mehka. Nato jo ocedi (juho porabi za zelenjavo), odstrani vse kosti, meso pa duši na masti s precej čebule, korenčka in peteršilja, limonove lupinice, malo popra in soli. Duši do mehkega. Posebej pa napravi omako, in sicer pretlači dve v trdo kuhani jajci skozi sito. K pretlačnim jajcem primešaj 5 dek žolice, dve žlici olja, štiri žlice kisa, malo soli in popra in malo Maggijeve dišave. Vse to skupaj dobro zmešaj. Dušeno telečjo glavo stresi v sredino skleda, obloži glavo s trdo kuhanimi in na polovico zrezanimi jajci, po mesu pa polij pripravljeno omako. Zraven daš še kumarove solate, lahko tudi fižolčkovo ali peso ali pa vsake nekaj.

Pečena pena iz enega. Pet beljakov stolci v trd sneg, primešaj pet žlic sladkorja, dve žlici poljubne mezge, najboljša je ribezlova, ker je malo bolj kiselkasta. Model namaži s sirovim maslom ali voskom in stresi vanj pripravljene sneg, ga razravnaj in počasi speci. Daj toplo ali hladno kot močnato jed na mizo.

Praktični nasveti

Koprive, ki jih po večini smatramo kot nadležen plevel, poleti in v jeseni prav težko zatremo. Drugače je spomladi. Tedaj z lahkoto z navadnimi grabljami ali motiko izpodkoplremo glavno korenino z vsemi prirastki, ker so v tem času vse koreninice še pri vrhu. Koder rastejo koprive, je to znamenje, da je zemlja rahla, humozna. Ker so pa koprive tudi dobra hrana za kokoši, če jih poparimo in ssekijamo in pomešamo z otrobi, jih nam ni treba gojiti po vrtovih, ker jih lahko drugje nabereemo.

ZANIMIVOSTI

× **Kdo daje Hitlerju denar.** Berlinski polmesečnik «Der rote Aufbau» poroča, da znašajo stroški za vodstvo narodno-socialistične stranke v Nemčiji mesečno najmanj 15 milijonov mark (okoli 220 milijonov dinarjev); dočim zbere stranka sama komaj 750.000 mark mesečno. List pravi, da prispevajo ostali denar industrija in trgovina, veleposestniki, prejšnji knezi in banke. Med glavnimi podporniki so: ravnatelj Industrijske zveze Aust, dalje dr. Kuhlo, veleindustrijec Borsig in Mutschmann. Leta 1929. je podpiral gibanje zlasti porensko-westfalski premogovni trust, za njim pa essenska težka industrija. Denar za to gibanje so zbirali tudi še v Italiji, Ameriki in drugod. V ta namen sta žrtvovala precejšnje zneske Deterding in Kreuger. Bivši nemški cesar Viljem je dal dva milijona mark, princ Avgust Viljem, princ Kristijan Schaumburg-Lippe in razni vojvode in veliki vojvode so prispevali znatne zneske. Voditelj nemških narodnih socialistov pa ima poleg tega še druge vire.

× **Na avstrijskem Koroškem plačujejo davke z drvmi.** Koroška deželna vlada v Celovcu je ugodila želji nekaterih posestnikov in prevzame 580 kubičnih metrov borovih in 1280 kubičnih metrov bukovih drv na račun davčnih zaostankov ali zapadlih deželnih davkov. Sprejema pa samo prvovrstno in suho blago. Kakor pa javljajo, se ta drva jemljejo v račun le po zelo nizkih cenah.

× **Kolera na Kitajskem.** V Mandžuriji je začela divjati kolera, ki se je zlasti razširila ob železniški progi južno od Harbina. V kitajskih vaseh umre zadnje čase vsak dan nad 1000 ljudi za to strašno boleznijo. Kolera se širi zlasti zato tako hitro, ker domačini obolenja prikrivajo in umrle sorodnike kar na tistem ponoči pokopavajo. Samo v Hankavu je umrlo v prvi polovici meseca julija 500 ljudi za kolero. Pa tudi v drugih mestih, tako v Dajrenu in Nankingu, so vse bolnišnice prenapolnjene z bolniki, ki jih je napadla kolera. Ker vlada po vsej deželi upravičen strah, da se bo nevarna in nalezljiva bolezen razširila po vsej pokrajini, so bile izdane odredbe, ki onemogočajo promet s kraji, v katerih se je pojavila kolera. Hkratu pa so nastopile razkuževalne stražne čete, ki izkušajo omejiti širjenje bolezni.

× **Skakajoči tank.** V Zedinjenih državah so pred dnevi preizkusili nov tank, ki je pokazal naravnost presenetljive lastnosti. Tank je izredno hiter in dosega na lepih cestah hitrost 150 km na uro, torej prav toliko kakor kak dirkalni avto. Povprečna hitrost, s katero je vozil tank po cesti, pa je bila 117 km na uro. Po njivah je tank vozil s povprečno hitrostjo 100 km. Posebno novost pa je pokazal tank s svojim skakanjem. Na zadnjem delu tanka je posebna naprava z močnimi jeklenimi peresi, ki požene tank močno v zrak. Doslej je ta tank skočil dva in pol metra visoko in 9 m daleč. Na cesti je skočil, ne da bi se mu kaj zgodilo, kar tež tovrni avto. Torej nova pridobitev za bodočo vojno.

Listnolca uredništva

Rajhenburški rudarji. Tožljivo! Vrhu tega brez podpisa.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Pri briveu.

A: «Moja žena si hodi k vam lase kodrat. Koliko dolgo pa traja kodranje?»

B: «Štiri do šest mesecev.»

A: «To je preveč. Tako dolgo ne bom mogel tu čakati. Recite ji, prosim, da sem odšel domov...»

Globoko je padel.

«Ali stanuješ še vedno v hiši, kjer si stanoval?»
 «Da, samo preselil sem se v četrto nadstropje.»
 «Kaj, tako globoko si padel?»

Vzrok bolezn.

Mihec tarna, da ga boli želodec. «Boli te zato, ker je prazen, mu pojasni mamica. «Pojej kaj, pa te bo nehal boleti.»
 Popoldne pride stric na obisk in tarna, da ga boli glava. «Boli te zato, ker je prazna», mu pojasni Mihec.

Malo denarja — malo godbe.

«No, kako pa je z vašo zaročenko?»
 «Eh kaj! Bil sem v poizvedovalni pisarni, kjer sem plačal 50 Din, a poizvedbe o nji niso vredne počene pare.»
 «Kaj vendar pa hočete v teh hudih časih dobiti za 50 Din?»

Onemogla jeza.

Ona: «Tako sem pa jezna, da bi najrajši kar škripala z zobmi!»
 On (sinčku): «Pojdi, Janezek, in prinesi mamiči zobe z nočne omarice.»

MALI OGLASI

Brezobrestno posojilo

dobi lahko vsakdo! Pišite na naslov: A. H. Klapčnik, Mojstrana. 258

Kupi se hiša z vrtom

v prometnem kraju na Štajerskem, v kateri je manjša trgovina ali ki je vsaj pripravna za trgovino brez konkurence. Naslov se zve pri upravi «Domovine». 256

Mlatilnice, trijerje, slamoreznice,

sadne mline, stiskalnice in vso drugo železnino kupite najbolje pri tvrdki Fr. Stupica, železnina, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 1. 254

Zanesljivega in poštenega viničarja

sprejme za vinograd v Majskeem vrhu, župnija Sv. Vid pri Ptuj, Davorin Tombah v Mariboru, Zrinskega trg št. 6. 249

Prostori za trgovino z mešanim blagom

s stanovanjem vred se oddado v najem v prijazen in prometnem trgu celjskega sreza podjetnemu trgovcu. Ponudbe sprejema uprava «Domovine» pod: «Dobra bodočnost». 247

Splošno vzajemno podporno in kreditno društvo, r. z. z. o. z. v Mariboru, naznanja, da se je preselilo z Aleksandrove ulice št. 83 na Rotovski trg št. 8/I. — Večje število poverjenikov za vse kraje se sprejme. 234

Pozor, obrtniki!

Zelite povečati Vaše podjetje? Zelite napraviti velik dobiček? Mi Vam pomagamo! Zato vam dajemo takoj Vaš naslov upravi tega lista pod: «Velik dobiček». 233

Do 10.000 Din na mesec

lahko vsakdo zasluži! Pošljite takoj Vaš naslov listovi upravi pod: «Sigurno 25». 232

Pot do lastnega doma in blagostanja

vsakomur odprta. Pojasnila daje Stavbna hranilnica in posojilnica v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 15. 219

Posojila daje brezobrestno

za odkup dolga in nakup nepremičnin: «Zadruga», Ljubljana, poštni predal 307. Išče poverjenike. 202

Ženitna ponudba.

Amerikanec srednjih let išče pošteno kmečko dekle, staro nad 25 let, z nekaj premoženjem, zaradi ženitve. Ponudbe sprejema uprava «Domovine» pod: «Amerikanec». 255

Najuspešnejše sredstvo za rejo domačih živali je brezdvomno

Dolarji.

«Vaša hči je vzela bogatega Američana, pravijo.»
 «Res, in žal ji je, da ni mogla vzeti kar dveh nakrat.»

Še ne ve.

«Ali je bil tvoj stric do zadnjega trenutka pri popolni zavesti?»
 «Tega ne vem, ker še ni odprta njegova oporoka.»

Organzem in živčni sistem

krepi fiziološki ekstrakt («Kalefluid») iz životvornih žlez zdravih in močnih živali. Podrobna literatura brezplačno. — Vpraša naj se pod naslovom: Beograd, Kralja Milana 15, Miloš Marković. «Kalefluid» se dobiva v vseh lekarnah in drogerijah.

Odobreno od ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje, br. 5300. 245

Najnovejše dvokolo z motorčkom 1 1/2 K. S., dvokolesa, šivalni stroji, otroški vozički, vozički za igrat in posamezni deli najceneje. Ceniki franko.

«TRIBUNA» F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Delo

v teh hudih časih lahko vsakdo dobi s tem, da si ustanovi na domu domačo pletarno. Damo vsakomur tekoče delo s tem, da smo mu odjemalci za izgotovljene pletenine, dobavljamo mu prejo in izplačujemo mezde za pletenje, kar izpričujejo mnoge zahvalnice. Pišite še danes za gratisprospekte na tvrdko Domača pletarska industrija, oddelek 6. Josip Kališ, Maribor, Trubarjeva ulica št. 2.

ZAHVALA.

Podpisana se zahvaljujeva s tem podpornemu društvu **Ljudski samopomoči v Mariboru** za takoj izplačano pripadajočo podporo po smrti najine matere, gospe Ane Zdolškove, in priporočava vsakomur naj pristopi takoj k temu prekoristnemu društvu. Moste pri Ljubljani, dne 2. avgusta 1932. Davorin in Ivan Zdolšek.

Dober svet.

«Koliko sodčkov piva prodaste na mesec, gospod krčmar?»
 «Trideset.»
 «Če mi daste vrček piva zastoj, vam povem, kako ga utegnete prodati vsak mesec 35 sodčkov.»
 «Kako pa?»
 «Prav lahko, samo vrčki naj bodo natočeni do vrha.»

Živinorejcem
 priporočamo zanje jako koristno knjigo
Prva pomoč
 ponesrečenim živalim.

Napisal jo je živinozdravnik prof. dr. Kern. Okrašena je s 93 zelo poučnimi slikami in ima nasledno vsebino:

Sestava živalskega telesa, zdravlila, kladki, masiranje, drgnjenje, o načinu, kako se žival prisili, da je mirna, o dviganju padlih ali bolnih živali, o ranah ter kaj je storiti v raznih slučajih nagle obolesti, ko pri poškodovanju rogov, poškodbi kopta in zakovanju, pri prišču med parklji, opeklini, streli, zlomu kosti, zvitju, izčlenjenju, izpadu porodnice in maternice, izpadu danke, vnetju vimena, driski, zaprtju, koliki, napevanju goveda in ovac, pri tujih pred-

metih v požiralniku, pretresu možgan, solnčarici, nevarnosti zadušitve, zastrupitvi, ozebljenju, postopanju s popkom, mrzlici, omedlevici, kužnih boleznih itd.

Vsak lastnik živali, ki se hoče obvarovati škode pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo. Knjiga, ki velja s poštnino vred Din 36.50, se naroča

v knjigarni Tiskovne zadruga v Ljubljani
 Selenburgova ulica št. 3

257

Nc I 587/32—2.

Prostovoljna javna dražba nepremičnin in premičnin.

Po predlogu Vijačka Karla, posestnika v Žikarcih, zastopanege po drju. Gorišku Milanu, odvetniku pri Sv. Lenartu, se dovoljuje prostovoljna javna dražba posestva vl. št. 17 k. o. Žikarce, sestojedegega iz poslopij in zemljišč. Dražba se bo vršila dne

22. avgusta 1932. ob 10. uri

na licu mesta v Žikarcih na podstavi dražbenih pogojev, kateri se morejo vpogledati pri podpisnem sodišču v sobi št. 3.

Vsak dražitelj mora položiti pred dražbo vadij v znesku Din 10.000— v gotovini ali pa v vrednostnih papirjih.

Istocasno z dražbo zemljišč se bo vršila tudi dražba priteklin in premičnin, a šele po izvršeni dražbi zemljišča. Če se zemljišče ne bo moglo prodati na prostovoljni dražbi, se tudi ne bo vršila dražba priteklin in premičnin.

Okrajno sodišče pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah, oddelek I,
 dne 28. julija 1932.

MASTIN

Lekarna Trnkóczy
 (zraven rotovža)
 Ljubljana 66